

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXV. letnik.

V Ljubljani, oktober 1908.

X. zvezek.

Rožnivenska nedelja.

1. Z Marijo je srečno živeti in umreti.

Pri meni je vse upanje življenja in
čednosti. Sir. 24. 39.

Praznik Matere božje, pravi sv. Tomaž iz Vilanove, je zopet dan veselja za naše srce! Tudi današnji praznik je za nas dan veselja; spominja nas na ono slavno zmago pri Lepantu, kjer so kristjani na Marijino priprošnjo premagali Turke; spominja nas na ono prelepo molitev, katera je Mariji posebno všeč, na sv. rožni venec. Vse to nam pa tudi spričuje, da je Marija v resnici „začetek našega veselja“.

Da je to resnica, ljubi kristjani, dokazal bi vam rad, tako da bi čutili v svojih srcih, kaka milost in sreča je za nas, da smemo in moremo Marijo častiti in ljubiti. Sv. Elizabeta, portugalska kraljica, je rekla nekdam svojemu sinu Dioniziju, ko je bridko jokal na grobu svojega očeta: „Nehaj jokati, saj imaš še mene, svojo mater!“ Tako kličem tudi jaz vsem tistim, ki se čutijo v nadlogah, težavah in bridkosti: Pozabite svojo žalost, svoje skrbi in nadloge, saj je Marija vaša mati, saj vas ni še zapustila tista mati, o kateri pravi sv. Ambrož, da vsako bolečino zmanjša in vsako veselje poveča.

Naj se poživi v naših srcih današnji veseli dan naše zaupanje do Marije, naj s tem zaupanjem iznova goreče vzplamti naša ljubezen do naše skupne Matere. Zato vam hočem pokazati 1. da z Marijo je prijetno živeti in 2. z Marijo je prijetno umreti.

I. Da more človek na tem svetu res srečno živeti, mora imeti predvsem dobro mater. To ve vsakdo iz lastne izkušnje, to potrjuje tudi sv. Bernardin, ki piše: „Dobra mati nam življenje sladi in razveseljuje.“ Vsi vi, ki ste tako srečni, da imate dobro mater, spoznate, da je to res. Še bolj pa spoznajo resnico teh besedi tisti, katerih dobra zlata mati že v grobu počiva. Kdor nima več matere, ne more ji več nič potožiti, da bi ga materna beseda potolažila, a ne more ljubljeni materi niti veselja razodeli, da bi se ona ž njim vred veselila in mu veselje pomnožila; ne more v nevarnosti se k materi zateči, da bi pri nji pomoči iskal in našel. Oh res, človek šele po smrti svoje dobre blage matere čuti, kaj je ž njo zgubil, kaj mu je ona bila. To so čutili tudi svetniki. Sv. Avguštin je bridko jokal po svoji materi sv. Moniki, in prosil ljudi, naj mu teh solza ne zamerijo, ker srce ne more drugače. Sv. Ludvik je bridko jokal po svoji materi sv. Blanki, sv. Frančišek Salezij je bil ves potr t vsled smrti svoje matere, in kakor piše sv. Bernard, se je tudi Kristus za več let moral ločiti od Marije, moral se je na križu od svoje matere posloviti, ker sicer bi njegovo življenje ne bilo tako bridko in žalostno. — Kristjani, kako mora pri takem premišljevanju naše srce biti veselo. Kdor nima na tem svetu več svoje matere, ve, da ima v nebesih še vedno dobro, ljubeznivo mater Marijo, ki res po materinsko zanj skrbi. Kdor ima na tem svetu trdo, hudo, ali celo slabo mater, ta pa se lahko s tem tolaži, da ima še drugo mater v nebesih, ki je pa boljša kakor ta na svetu. Zato, kristjani, ljubite iz celega srca svojo božjo mater Marijo!

Kaj pa nam greni naše življenje? Z a p u š č e n o s t. Hudo je živeti, ako je človek pripuščen sam sebi, ako je osamljen, ako nima nikogar, komur bi zaupal, komur bi potožil svoje bridkosti, pri katerem bi iskal pomoči. Zato pravi sv. pismo: „Največji zaklad na zemlji je dober prijatelj,“ in Tomaž Kempčan piše: „Pravi prijatelj osladi to življenje!“ Kdor pa Marijo ljubi, ta ima ne le pravega prijatelja, temveč ima mater, ki je polna ljubezni do njega, katere ljubezen je goreča kakor ogenj, vstrajna kakor večnost, ki je mogočna kakor Bog po moči svoje priprošnje. In vse to preudarite, ali morete potem še dvomiti, da je z Marijo res prijetno živeti? Ko je umrla mati sv. Tereziji, pribežala je mala deklica v obrambo Device Marije; vsa potolažena se je vrnila in živela poslej neizrečeno srečno, ker je Marijo ljubila z vsem srcem. Ko je sv. Albert hodil v šolo, se je neiz-

rečeno težko učil, a zaupal je na Marijo in jo prosil vedno, naj mu pomaga, ker je njegova mati; kmalu se je duh njegov tako izpremenil, da se je lahko učil in postal velik učenjak. Sv. Bernardin je lačen in ubožen dan na dan klečal pred Marijino podobo, in dan na dan je na njeno prošnjo prejel vse, karkoli je potreboval. — Ko je sv. Frančišek Salezij imel hude izkušnje, prosil je vedno pomoči pred Marijino podobo in je bil rešen.

Iz tega lahko spoznate, da vse to, kar nam svet spreminja v dolino solzâ, vse telesne nadloge in vse dušne bridkosti, nam Marija olajšuje in oslaja.

Da človek živi prijetno na tem svetu, mora imeti tudi mirno vest. Brez mirne vesti je življenje človekovo prava peza, pravi pekel na tem svetu. Zato nam sv. pismo tako zelo priporoča: „Z vso skrbjo (in gorečnostjo) obvaruj svoje srce!“ Zato pravi sv. Katarina Sijenska: „Cel svet je velik trnjev grm, na katerem cvete ena sama roža, namreč mirna vest.“ Zato, kristjan, ako tvoje srce v resnici ljubi Marijo in jo časti, potem se nikar ne boj. Marija te bo varovala in ne bo pustila, da bi ti kdo vzel najdražji zaklad: mirno vest! Ona dobra Gospa, ki svatom v Kani ni odrekla pomoči, ko jim je vina zmanjkalo, gotovo tudi tebe ne bo zapustila, ako jo boš prosil kake milosti za svojo dušo. Ako je v sv. pismu starega zakona zapisano, da ima Bog tiste, katere ljubi na svojih rokah zapisane, smemo reči po besedah sv. Bernarda o Mariji, da ima svoje otroke v svojem srcu zapisane.

O ženi nekega ribiča, ki je imel svojo kočo ob bregu Vzhodnega morja (Ostsee), se pripoveduje: Njen mož je šel že pred več tedni na morje, pa se ni povrnil. Žena ga je s svojim edinim otrokom željno in z velikim strahom pričakovala. Nekdaj postane noč; njega le še ni. Nastane strašen vihar; blisk za bliskom šviga, gromi, da je groza, in valovi se silno kopicijo in vzdigujejo. Žena se je tresla strahu in groze. Kar naenkrat začuje ona, in nje dete z morja sem klice na pomoč. Žena je spoznala, da je to glas njenega moža, spoznala pa je tudi nevarnost, da utegne vihar ladjo zagnati ob breg, da se razbije, in mož bi vtonil. Hitro si domisli, kako bi mu pomagala. Zažge z baklo svojo kočo, da se razsvetli vsa okolica. V tej svetlobi je videl njen mož s svojimi tovariši, da je blizu brega in so se rešili.

Kristjani, to je bila pač velika, nenavadna ljubezen žene do moža. Toda jaz poznam še neko drugo ljubezen, ki je za vas še mnogo več storila! Marija ni zažgala svoje hišice v Na-

zaretu, da bi nas rešila, ona je darovala svojega ljubega Sina Jezusa, da je nam osladila našo vest. Tako nam Marija skuša olajšati vse naše dušne stiske in nadloge.

Iz vsega tega more vsakdo izprevideti, da z Marijo živeti je res prijetno, ker ona nam je dobra mati, ona nam daje in ohranjuje mirno vest. Če pa imamo to, smo lahko veseli in zadovoljni.

II. Sv. Radegunda, francoska kraljica, je prosila na smrtni postelji s solzami, naj jo preneso v kapelo Marije Device, katero je sama dala sezidati, in ko so ji hoteli prošnjo uslišati in jo tje prenesti, je vsa vesela zaspala in se ločila s sveta, kakor zadremlje otrok v naročju svoje matere.

Kristjani, ta zgled nas uči, da Marija olajša tudi našo smrtno uro. Tri reči so, ki nam smrtno uro posebno grene: ločitev, boj in negotovost. Ako pa Marija čuva umirajočega človeka, potem je prijetna in sladka njegova smrt. Brez števila svetnikov in svetnic in drugih pobožnih kristjanov je že to skusilo. Oh, koliko jih je že v smrtni uri zaklicalo: „Nikoli bi si ne mislil v svojem življenju, da je smrt tako prijetna!

Pač močna je tista vez, ki veže na tem svetu ljudi med seboj, vez ljubezni; a smrt vse to raztrga brez ugovora. Ako človek izgubi en ud od telesa, ali ako je ranjen, kako hudo to boli, dokler se rana ne zaceli. A vendar je ta bridkost še lahka v primeri s tisto, ko se mora človek za vselej ločiti od tega sveta, od vsega, kar je ljubil, kar mu je bilo drago. Ako čuti človek, da se mu bliža zadnja ura, je vesel, da se snidejo še enkrat vsi njegovi sorodniki in prijatelji. Oče umirajoč blagoslovi svoje otroke, enako mati; otroci umiraje prosijo starše odpuščanja in se poslove s tega sveta. Vse joka in zdihuje; črna tema objema umirajočega. Ali ni nobene pomoči? Od ljudi pač nobene, a ena pomoč je prihranjena tistemu, ki je Marijo častil in ljubil v svojem življenju. Marija mu stoji na strani, ona se skaže takrat, da je v resnici „tolažnica žalostnih“. Na njo se obračajo svetopisemske besede: „Njena luč v noči ne ugasne!“ Ona temo prežene s svetlobo, žalost z veseljem, strah z upom in tolažbo.

Dne 6. septembra 1895. je umrl žalostne smrti nadvojvoda Ladislav v Budimpešti, šele dvajset let star. 2. septembra je šel z nekaterimi lovci na lov. Tam se je ponesrečil, da mu je kroglja prestrelila nogo in zdrobila kost v stegnu. Trpel je strašne bo-

lečine, ko so ga peljali iz gozda, ko so mu koščice iz noge pobirali, a vendar ni tožil; tiho in mirno je vse pretrpel. In kaj ga je toliko tolažilo, kaj ga je naredilo tako junaškega? Njegov vzgojitelj pl. Himmel mu je rekel 16 let staremu, naj ima vedno pri sebi podobo Marije Device ne le doma, temveč tudi na potovanju, in naj pri njegovi postelji visi vedno slika Matere božje tako, da bo vedno v njo gledal. Ko je ležal v silnih bolečinah na smrtni postelji in ga je vzgojitelj obiskal, rekel mu je kazoč na sliko Marijaceljske Matere božje, ki je pri njem visela: „Glejte podobo! Kaj ne da tako-le visi prav?“ Ko je prišel k njemu izpovednik P. Schäffer in mu povedal, da je morebiti Bog sklenil, ga k sebi poklicati, ni se mladi nadvojvoda prav nič ustrašil. Popolno mirno je rekel: „Kakor je božja volja, tako naj se zgodi!“ Prejel je pobožno sv. zakramente in z duhovnikom vred molil molitve za umirajoče. Oh, ko bi kak drug mladenič pri 20 letih ležal v takih mukah, kako bi kričal in stokal, kako bi bil žalosten in obupen, ko bi zvedel, da bo moral umreti! Glejte, in ta mladi nadvojvoda je molče prenašal tolike bolečine, ako je bila bolest le prehuda se je vgriznil v ustnice, zaječal ni. In slednjič je brez strahu prejel naznanilo, da bo treba kmalu umreti. Ni čuda, da je tako blaženo umrl, kakor bi ga res sama Marija Devica umirajočega v naročje vzela. Po pravici je rekel vzgojitelj očetu nadvojvodi Jožefu: „Hoteli smo s svojo zvesto skrbjo nad vse nadepolnega princa spremljati do praga slavne časti polne, svetne veljave, namesto tega pa smo angelskočistega mladeniča vpeljali med nebeško družbo.“

Da, z Marijo je prijetno živeti in sladko umreti. Zato vzemimo v roke sveti rožni venec, s katerim najlepše častimo Marijo in se z njo združujemo, premišljujoč skrivnosti iz življenja njenega in iz življenja Jezusa Kristusa! Jemljimo v roke rožni venec v življenju, z zaupanjem ga bomo imeli v rokah o smrtni uri in čutili bomo, da je prijetno živeti z Marijo in sladko umreti v varstvu Marijinem. Amen.

† J. Benkovič.

2. Sv. Francišek Serafinski.

(Priložnostni govor za god sv. Franciška Seraf.)

Bog varuj, da bi se z drugim hvalil,
kakor s križem Gospoda našega, Jezusa
Kristusa, po katerem je svet meni križan
in jaz svetu. Galač. 6, 14.

Zadnji naš namen je srečna večnost v nebesih, pot do njega pa je podobnost z Bogom. Čem bolj smo podobni Bogú, tem večja krona nas čaka v nebesih, tem večja sreča nam je od-

merjena že tu na zemlji. Ta podobnost pa ne obsega božjih lastnosti, recimo vsegamogočnost, vsegavednost, neizmernost; zategadelj pravi sv. Avguštin: Jezus ni rekel: „Učite se od mene, ustvarjati svetove, delati čudeže, zbujati mrtve; marveč rekel je: učite se od mene, ker jaz sem ponižen in krotak iz srca. Hočeš postati velik, prični prav nizko.“ — Kristus, božji Sin, je prišel prav nizko, v jaslicah, na križu, zato ga je nebeški Oče povišal nad vse stvari. Povišal bo pa tudi one, ki bodo podobni postati njegovemu Sinu. Če je bil kdo podoben Jezusu, bil je sveti Frančišek, ki je sprejel načelo sv. Pavla: „Bog varuj...“ (vglej supra). Na podlagi teh besed premišljujmo danes podobnost Frančiškovo z Jezusom in bodimo zvesti posnemavci sera-finskega očaka.

I. „Svet je meni križan in jaz svetu;“ kaj hoče s tem reči? Ako sta dva križana na enem lesu, odvrnjena sta eden od drugega. Tako nasprotna sta si bila tudi Frančišek in svet. Svet je bil njemu križan, ker mu kljub bogastvu in veselju ni zapustil drugega kot nezadovoljnost in stud; Frančišek je bil križan svetu, ker je zaničeval in zavrgel blaginje sveta, pa si izvolil kaj boljšega. Hrepeneče se je namreč oziral na sv. križ in spoznal, da Jezus visi na njem v največji zapuščeniosti in siromaštvu, v silnih mukah in v nezaslišni sramoti. Te tri stvari so zbudile pozornost svetnika, nje si je izvolil v delež.

V Asizu je slikana na cerkveni steni tale podoba: Kristus stoji v častiti podobi, pred njim ponižen mladenič, ki ponuja deklici roko in ji natika zaročni prstan. Krasno obličje deklice se sveti v nebeški svitlobi, s cveticami je ovenčana, mile so njene oči, ustnice se drže na smeh. Obleka njena pa je siromašna, deloma raztrgana, noge ima gole in krvave, kajti ona hodi po trnju in ostrih pečinah, ljudje jo zasramujejo, kamenje mečejo za njo, preklinjajo jo in bijejo. Angelski kori pa rajajo v nebeškem veselju in se globoko klanjajo poročencema. Veste kdo sta ona — dva? Mladenič je sv. Frančišek, deva je krščansko uboštvu, katero je Frančišek izvolil za svojo nevesto, katero je imenoval svojo gospo, svojo kraljico, svojo mater, katero je zapustil svojim sinovom kot drago dedščino.

Frančišek ni imel vedno teh načel; v mladosti je rad pohajal v družbe, se zabaval s tovariši, ž njimi rajal in igral. Toda le malo časa mu je dopadel svet; v hudi bolezni je spoznal ni-

čevost vsega posvetnega, zapustil dom, vse, kar je imel, razdelil vbogim, podaril celó svojo obleko in se ogrnil z revnim oblačilom. Toda svet ga je zaničeval, oče ga tepel in zaprl. Frančišek je vse rad prenašal in z veseljem se je odpovedal dedni pravici. Kar se mu je prej zdel dobiček, smatral je sedaj za zgubo in imel za blato, samo da pridobi Kristusa. (Filip. III. 7, 8.) Kristusa gleda siromašnega in golega na križu, uboštvo ga spremlja od zibelke do groba, Kristus pa obljubuje uboštvu nebeško kraljestvo. Ko Frančišek to vidi in premišljuje, odloži čevlje, palico in pas, ogrne siromašno haljo, in jo preveže z vrvjo. In tako naj bodo opravljeni vsi njegovi sinovi. Visoko naj cenijo uboštvo, ker ono je pot zveličanja, mati ponižnosti, korenina popolnosti. Umirajoč leži na trdih tleh, za silo pokrit z izposojenim suknom. Dosegel je v apostolskem uboštvu tako visoko stopinjo, da si je skoro očital in delal vest, ako je videl siromaka še ubožnišega od njega.

Gotovo je, da niste vsi poklicani niti dolžni odpovedati se časnemu premoženju, ki ga vam je dal ljubi Bog; dolžnost vaša pa je, da na nobeno stvar ne navežete svojega srca. Zadovoljni bodite, naj vam Bog da malo ali veliko; zadovoljni, če vam tudi vse vzame. Sv. pismo pravi: „Srečen bogatinec, ki ne hrepeni po zlatu.“ Srečen, ne siromak, ampak bogatinec, ki ne hrepeni po zlatu, to je, kateri je vbog v duhu. Delajte torej po besedah sv. Pavla, ki piše Korinčanom: „Ti, ki jokajo, naj bodo, kakor bi ne jokali, in kateri se vesele, kakor bi se ne veselili, in kateri kupujejo, kakor bi ne imeli, in kateri uživajo ta svet, kakor bi ga ne uživali, kajti podoba sveta prejde. I. 7, 30.

II. Da se je Frančišek oklenil samega uboštva, ne bi bil še popolni posnemalec Kristusov. Saj je ubožec, ako je zdrav, kljub siromaštvu srečnejši od bogatina, ki leži in ječi na bolniški postelji. Jezus prenaša na križu grozovite bolečine, in Frančišek hodi v šolo trpljenja ves čas svojega življenja. Čudovita je bila njegova potrpežljivost že koj v prvi bolezni. Še bolj potrpežljiv je bil pozneje, ko je nastopil pot krščanske popolnosti. Tiho in mirno, skoraj bi rekel z veseljem je prenašal hudo operacijo, ko so mu s žarečim železom žgali po sencih; ni je bilo čuti tožbe ali zdihljeja iz njegovih ust. Zadnje dve leti pa sta bili za Frančiška pravo mučeništvo ljubezni. In kako hvaležen je bil za trpljenje! Dasi ves oslavljen, je vendar vstal, pokleknil in molil: „Zahvalim te, o Gospod, za trpljenje, ki ga mi daješ; o da bi

mogel še več trpeti!“ — Potrpežljivost ta je bila sad dolgoletne vaje v raznih pokorilih, saj je znano, da je spal na golih tleh in da je imel za blazino kamen ali les. Bila je pa tudi sad njegove ljubezni, katero je Jezus poplačal s tem, da mu je vtisnil svoje petere svete rane. Tedaj je zaklical Frančišek s sv. Pavlom: „S Kristusom sem pripet na križ, rane namreč Gospoda Jezusa nosim na svojem telesu.“ Gal. 2, 19.

Naša dolžnost je, da smo svetniku podobni v prenašanju vsakdanjih križev. Dela, težav in truda ima na svetu vsak človek, naj že živi v samostanskem obzidju ali sredi burnega sveta. Ako hočemo po zasluženju nositi ime kristjana, moramo z veseljem prenašati vsakdanje nezgode, kajti to veselje, ta pripravljenost pozlati naša dela, naše križe. Človek si šteje v veliko čast, ako mu vladar pošlje zaslužni križec, da ga nosi na prsih; še večja je čast kristjana, ki mu Bog pošilja križev, ker taka obiskovanja so znamenja božje ljubezni.

III. Premišljevali smo svetega očaka v skrajnem uboštvu in trpljenju. Siromaštva in bolečin pa svet nima rad; zategadelj se ne čudim, da je svet zaničeval Frančiška. Menite pa, da je bil on žalosten? Kaj še, veselil se je zaničevanja in poučil je brate, da je poniževanje prava setev za večnost. In da bi brate ohranil v ponižnosti, dal jim je naslov „manjši bratje“ in jim rekel: Ne bojte se, ako ste pred svetom majhni in zaničljivi, ako vas svet ima za nespametne. Kajti če jaz zaničevanja ne prenašam mirno in krotko, tako krotko, da niti ne trenem z očesom, tedaj tudi nisem pravi „manjši brat“. — Iz tega vzroka se je Frančišek dostikrat pridružil siromakom in ž njimi prosjačil pred cerkvenimi durmi. Želel je veljati za najzadnejšega človeka na zemlji in ukazal, naj ga po smrti pokopljejo zunaj Asiškega obzidja, kamor zagrebajo trupla hudodelcev.

V resnici zvest posnemalec Kristusov, ki je ljubil siromaštvo, ljubil trpljenje, ljubil zaničevanje; v njem je iskal in našel svoje veselje, svojo uteho. Ni se ponašal s čudeži, ki jih je storil brez števila, ne s svetostjo, ki ga je dičila, marveč v pristni ponižnosti je izrekel pomenljive besede: Da je Bog dal največjemu grešniku tolike milosti ko meni, gotovo bi bil zanje bolj hvaležen: in da me Bog ni podpiral s svojo milostjo, gotovo bi bil postal največji grešnik na zemlji.“ Ko ga je zavrzel lastni oče je vzkliknil vesel: „Sedaj na zemlji nimam več očeta, klical bom tedaj še ložji: „Oče naš, kateri si v nebesih!“ Kadarkoli je pre-

trpel kako zaničevanje, zložil je slavospev in ga prepeval Bogu v zahvalo. Zaničevanemu od sveta ni bilo težko ločiti se od njega in sedaj razumemo besede, ki jih je govoril v očigled smrti: „Kar mene zadeva, se podam z velikim hrepenenjem k mojemu Bogu;“ in umirajoč je zaklical s psalmistom: „Izpelj iz ječe dušo mojo, da slavim tvoje lme; pravični čakajo plačila, ki ga boš dal meni.“ Ps. 141. — Sv. cerkev pa opisuje slavo, ki jo je Frančišek prejel v nebesih, s priprostim a krasnimi besedami: „Frančišek, ubog in ponižen, gre bogat v nebesa; spevi nebeški ga slavijo.“

Preljubi! Sprejmimo tudi mi zaničevanje križa nase. Dandanašnji velja pred svetom vsak slepar več kot pošten kristjan. Kdor ima dandanes še živo vero in živi po veri, pravijo nasprotniki, da je mračnjak, praznoverec, da je suženj jezuitov in duhovnikov, da je — strašno slišati — klerikalec. Ali to ni nič novega; Frančišek in milijoni mučencev in spoznovavcev, ki so veljali pred svetom za norce, so šli za Kristusa v najsramotnejšo smrt. Zasramovanje je tudi dandanes delež vseh, ki hočejo slediti in podobni postati božjemu Učeniku. Toda ne strašimo se! Oklenimo se križa našega Gospoda Jezusa Kristusa! Premišljajmo Jezusovo zapuščenost, bolečine in zasramovanje in kadar nas zasramuje svet, recimo: „Učencu se ne more bolje goditi nego učeniku. Bodimo posnemavci Frančiškovi, kakor je bil on posnemalec Kristusov. Bog varuj, da bi se znanprej z drugim hvalili, ko s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa. Amen.“

P. H. S.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

1. Lastnosti ljubezni do bližnjega.

In ko je Jezus videl njih misli, je rekel: Zakaj mislite hudo v svojih srcih?
Mat. 9, 4.

Veliko dobroto in milost je skazal Jezus mrtvoudnemu človeku, o katerem govori današnji evangelijski. Odpustil mu je grehe, torej ozdravil ga dušno, pa tudi telesno. Pismarji pa so ga krivo sodili, natolcevali, podtikali mu slabe namene. Poznavajoč njih misli jim je rekel: „Zakaj mislite hudo v svojih srcih?“ Vsakdo lahko spozna, da je božji Učenik v teh besedah dal duška svoji

žalosti, pa tudi nevolji. Bil je užaljen in nevoljen, ko je videl, da se najlepša, najblažja dela njegova krivo tolmačijo.

Kar se je zgodilo samemu Sinu božjemu, dogaja se na svetu še sedaj dannadan. Koliko natolcevanja, koliko neprijetnega sumničenja, krivih sodbâ je med ljudmi! Najblažja, najlepša dela se tolmačijo kot slaba in s tem se ruši sloga, ljubezen med ljudmi. Predragi v Kristusu! Vi vsi ste poučeni o tem, da je vsak kristjan dolžan svojega bližnjega ljubiti; poznate dobro tudi nagibe, ki nas k ljubezni napeljujejo, danes vam hočem povedati, kakšna mora biti ta krščanska ljubezen.

Sv. apostol Pavel piše (I. Kor. 13, 5.): „Ljubezen je potrpežljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevoščljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje, ni častilakomna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli pa se resnice; vse potrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. Ljubezen nikoli ne mine.“

1. Predvsem je potrebno, da o svojem bližnjem ne mislimo nič hudega. Sv. Pavel govori: „Ljubezen ne misli nič hudega.“ V resnici blag človek, ker je sam dober, tudi vsakega drugega sodi le dobro, kakor nedolžen otrok v nikomur ne sluti kaj hudega. — Le kdor sam ni veliko vreden, kdor ima sam razne slabosti nad seboj, tisti pri drugih išče sličnih razvad in pregreh, in ne samo natolcuje vsako dobro delo, temveč se celo trudi, da bi kako senco na njem našel, in to povečal v cel oblak, da bi ga potem pred svetom otemnil.

Seveda se vsakemu človeku zbude večkrat v srcu krive sodbe o tem in onem človeku, a ti duševni pojavi se morajo takoj v kalu zatreti, da se ne izcimi iz njih neka tajna mržnja ali vsaj nezaupnost. Saj je vendar za vsakega človeka bolj častno, da bližnjega opravičuje in ga tako dolgo sodi dobro, dokler se o nasprotnem ne prepriča. Sv. Pavel pravi: „S spoštovanjem si pridite med seboj naproti“ (Rim. 12, 20.) in (Filip. 2, 3.): „V p o n i ž n o s t i drug drugega čislajte višje nego sebe!“

II. Iz teh besedi pa sledi, da je p o n i ž n o s t temelj pravi ljubezni. Zato govori v listu do Kor.: „Ljubezen se ne napihuje, ni časti lakomna, se ne da razdražiti.“ Skušnja nas uči, da prava, odkritosrčna trajna ljubezen more biti le med ponižnimi ljudmi. Kdor je ponižen, sam sebi sodi le ponižno in zato tudi ni ob-

čutljiv za vsako besedo. Kdor pa je napuhu udan, vzdiguje se čez druge v mislih, besedah, v postopanju in žali zdaj tega zdaj onega; če pa njemu kdo kaj reče, četudi le v šali, vzkipi hitro v jezi. „Robato poleno se hitro vname.“ Ljubezen in napuh sta si torej kakor ogenj in voda, kakor dan in noč, se izključujeta: Kjer je napuh, tam ljubezen ne more biti; kjer pa je ljubezen, tam za napuh ni prostora.

III. Sad ponižnosti je potrpežljivost in prava ljubezen mora biti potrpežljiva. Sv. Pavel govori: „Ljubezen je potrpežljiva, vse pretrpi, vse prenese.“ Ponižen in potrpežljiv človek ve in to tudi povsod upošteva, da ljudje nismo angeli, da ima vsakdo svoje slabosti; obenem pa se zaveda besed: „Drug drugega bremena nosite, da izpolnite postavo Gospodovo!“ Človek prošinjen s pravo ljubeznijo udano prenaša vse težave svojega stanu, stori ne le, kar je dolžnost njegova, temveč vse, kar sploh more storiti. Stori raje več, nego manj; ne ustraši se nobenega dela, truda, da le ustreže Bogu in bližnjemu. Vse to pa ljubezen ne daje na račun, za dobro delo ne tirja ničesar. Ravna se po navodu sv. Pavla: „*Melius est dare, quam accipere.*“ Dovolj se čuti poplačano po ljubezni sami. Sv. pismo pravi: „Kdor potrpežljivost ohrani, bo o zmagah govoril.“

IV. Glejte, in to je četrti znak prave ljubezni! — požrtvovalnost, nesebičnost! Sv. Pavel uči: „Ljubezen ni nevoščljiva, je dobrotljiva, ne išče svojega.“ Ljubezen, ki te lastnosti nima, ni prava ljubezen. Kako bi mogel druge ljubiti, če v vsem le samega sebe išče? Človek udan samoljubju, egoizmu je oduren, trdosrčen, mrzel, neusmiljen, krut, brez srca v vseh svojih delih. Povsod vidi le sebe, drugega nič. Kar njemu ni všeč, vse hoče ukončati. Za vzdihe in solze nesrečnih ljudi se ne zmeni. In koliko je tega grdega samoljublja sedaj na svetu! In zaradi tega tudi nevoščljivosti, škodoželjnosti. Ljubi v Kristusu! Varujte se te strasti! Dočim druge strasti z leti navadno pojemajo, strast egoizma, lakomnosti, častihlepe pa le raste.

Nasprotno pa, kako lepa, kako prijetna je nesebična, požrtvovalna ljubezen! Žrtvuje vse, če je treba, tudi svoje življenje, kakor Kristus. In zato vse nase privleče, priveže.

V. Kdor ima pravo ljubezen do bližnjega, varuje svoj jezik, da ž njim ne oškoduje tega ali onega. „Ljubezen ne ravna napačno, ne veseli se krivice, veseli se pa resnice,“ pravi sv. Pavel.

Pa ne mislim tukaj opravljanja in obrekovanja; to je že itak greh. Mislim pa itak tisto lahkomišno govoričenje, ki le pre-pire napravlja in sovraštvo. Včasih je zadosti neznatna besedica, ki sama na sebi morda ni niti mali greh, a v svojih posledicah napravi grozen vihar. Mislim tisto dlakocepljenje, ko prepirljiv človek takorekoč pregrizne vsako besedico, katero sliši, in jo napak tolmači, namenoma v škodo bližnjemu. Mislim tudi ono nepotrebno raznašanje besed, kar se je tuintam slišalo, po katerem se neznatna hiba bližnjemu v kvar poveča v velikansko pregreho.

Kako lepo govori modri Sirah (6, 5.): „Ljubeznivo govorjenje pomnoži število prijateljev in pomiri sovražnike,“ — „trdo govorjenje pa jezo vzbudi“. (Preg. 15, 1.). „Moder človek se po svojem govorjenju priljubi“ (Sir. 20, 13.).

Zato, preljubi, varujte se vsake zbadljivosti, nestrpnosti med seboj. Pomnite, kaj pravi blaženi Albertus Magnus: „Kakor je smradljivo sopenje znak sprijenega želodca, tako je zbadljiva beseda znak sprijenega srca.“ Držite se nauka Tobijevega: „Kar nočeš, da bi drugi ljudje tebi storili, tudi ti drugim nikar ne stori!“ Iz skušnje veste, da ima vsak človek svoje slabosti, a potrpeti treba, ne pa žaliti. Spominjajte se besed sv. Pavla (Efež. 4, 3, 4.): „Prenašajte drug drugega v ljubezni in skrbite ohraniti edinost duha v zavezi miru. Bodite eno telo in en duh, kakor ste poklicani v eno upanje svojega poklica.“ Če kaj slabega vidiš, bodi kakor čebela, ki bere med tudi na trnjevem grmu; le cvet vidi in obere, trnja pa se previdno ogne.

Pokazal sem vam, predragi v Kristusu, kakšna mora biti naša ljubezen. Blagor jim, kateri jo poznajo in skušajo, a gorje jim, katerim je neznana, kateri je tudi okusiti ne morejo! Sveti Savel govori: „Ljubezen nikoli ne mine.“ Oj ljubi v Jezusu, naj ta lepa ljubezen, ki izvira iz Jezusovega srca samega, tudi med nami, med vami nikoli ne mine! Sv. Janez Evangelist je na stara leta zmerom le ponavljal: „Filioli, diligite alterutrum!“ Ko so ga vprašali, zakaj zmerom le to govori, dejal je, da zato, ker vsak, ki to spolni, spolni celo postavo. O prvih kristjanih so rekli pogani, ko so jih gledali na moriščih: „Glejte, kako se ljubijo med seboj!“ Naj bo to tudi dandanes znak vsakega pravega kristjana. Na tem nas bo spoznal Zveličar kot svoje učence, ki pravi: Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.

B. V.

Praznik posvečenja cerkvâ.

1. Naše cerkve — podobe nebes.

Videl sem sveto mesto, novi Jeruzalem
priti iz neba od Boga. Raz. 21, 2

V teku cerkvenega leta ima vsaka cerkev poseben spominski dan, ko je bila slovesno posvečena v službo božjo ali vsaj blagoslovljena. Ker pa tisti presrečni dan več ni povsod natančno znan ali pa morda ni prav priličen, postavljen je v ljubljanski škofiji tistemu tako znamenitemu dnevu skupen praznik današnje nedelje. Dolžni pa smo današnji praznik hvaležno se spominjati neprecenljive sreče in obilnega blagoslova, ki nam dohaja iz naših božjih hiš od tistega dneva, ko se je v njih prvič bral sv. evangelij o Cahejevi hiši, kateri je z vstopom Jezusovim „došlo zveličanje“.

V prazničnem berilu nam sv. Cerkev razgrne veličastno podobo iz skrivnega razodenja sv. Janeza v mestu izvoljenih, v nebeškem Jeruzalemu. „Tiste dni sem jaz Janez videl sveto mesto, novi Jeruzalem priti iz neba od Boga, pripravljeno kakor nevesta, ki je napravljena svojemu ženinu. In sem slišal velik glas s sedeža govoriti. Glej! prebivališče Boga z ljudmi, in prebival bo z njimi.“ To je prikazen svetih nebes, to je prelep izraz svetosti izvoljencev božjih, to je napovedba nebeška, da Bog prebiva in bo prebival s svojim ljudstvom.

Zakaj, vprašam, dá sv. mati katoliška Cerkev ravno današnji praznik brati to berilo? Ali mar ne zato, da nas opozori, kako nas današnji praznik spominja tudi nebeškega Jeruzalema, ali mar ne zato, ker nas hoče opomniti, da so tudi naše Cerkve podoba sv. nebes?

To poslednjo misel hočem nekoliko bolj razsežno razviti pred vašim duhom, da se ne le danes, ampak vedno zavedate prelepega nauka, kako so naše Cerkve — podoba nebes.

Če zasledujemo skrivno razodenje sv. Janeza, najdemo ondi kaj znamenit popis nebeškega Jeruzalema. Iz tega popisa in še iz drugih verskih nauk posnemimo podobnost, ki je med nebese in našimi katoliškimi Cerkvami.

a) Prva podobnost je v podlagi in namenu.

V 21. poglavju, čegar začetek je današnje berilo, piše apostol dalje: „In zid mesta je imel dvanaest podlagnih kamenov, in na

njih dvanajst imen dvanajstarih apostolov Jagnjetovih.“ Dalje spet pravi: In mesto ne potrebuje ne solnca, ne lune, da bi svetila v njem; zakaj veličastvo božje ga razsvetljuje, in njegovo svetilo je Jagnje. In narodi bodo hodili v njegovi svetlobi, in kralji zemlje bodo prinašali vanj svoje veličastvo in svojo čast.“ Vsak ve, da je zid in kamene tu vzeti v duhovnem pomenu.

Sedaj pa pogledjmo našo hišo božjo. Tukaj po stenah vidite zaznamovanih dvanajst križev; to so tista mesta, kjer je bila Cerkev po škofovi roki pomaziljena s sv. oljem. Kaže pa to na dvanajstere apostole, na katerih nauku kakor na temeljni podlagi stopi vsa naša vera, ki se oznanjuje v hiši božji. Kratko je izražena v tisti vsakdanji naši molitvici, ki ji pravimo „apostolska vera“, ker izvira od apostolov Gospodovih. Sv. Pavel piše Efežanom (2, 20.—22.): „Vzidani ste na skalo apostolov in prerokov, in poglobitni vogelni kamen je sam Kristus Jezus, na katerem je vse zidovje sestavljeno, in raste v svet tempelj v Gospodu, v katerega ste tudi vi vzidani v prebivališče božje v duhu.“

Sv. Janez je videl potem, da pojdejo vsa ljudstva, katerim je došla sreča sv. vere s svojim veličastvom, prejetim po sv. veri, v nebeški Jeruzalem, in se bodo štela za presrečne njegove prebivavce. Tudi mi smo iz vrste teh po sv. veri osrečenih ljudstev. Zato se zbiramo po krščanskih hišah božjih, da se v njih pripravljamo za nebeški Jeruzalem. Naši prapradedi so bili neverniki, malikovalci, njih potomcem pa je zasijala luč sv. vere po naslednikih apostolov Gospodovih, po s. Mohorju in Fortunatu, po sv. Cirilu in Metodu. Taista luč sije sedaj nam po njih naslednikih, ki so v zvezi z rimskim papežem, vidnim namestnikom Kristusovim.

Luč sv. vere pomenijo mnogotere luči po naših Cerkvah. Nebeško „svetilo — Jagnje“ pa znači zlasti še „večna luč“ pred altarjem, na katerem je skrivnostni sedež Jagnjeta božjega, darovanega za naše grehe, in katerega bi morali vsi ljudje ponižno moliti od kralja do zadnjega berača, v čegar imenu pa se moremo tudi vsi brez izjeme zveličati, če le hočemo. Zato se danes in v osmini današnjega praznika v cerkvenih molitvah ponavlja vzklik očaka Jakoba: „Kako strašan je ta kraj! Tukaj ni družega, kakor hiša božja in vrata nebeška.“ (I. Moz. 28, 17.) In skozi ta vrata nas najprej vpelje milost sv. krsta, da dobimo pravico do vstopa v nebeški Jeruzalem, in po grehu spet zakrament svete pokore.

b) Druga podobnost je v tem, da so nebesa in naše Cerkve kraji miru.

Nebesa so kraj, kjer zveličani praznujejo večni dan sv. miru po prestanih trudapolnih dnevih tega življenja. Nebesa so naš pravi dom. Sv. Janez piše v 14. poglavju skr. razodenja: „In sem slišal glas iz neba, kateri mi je rekel: Zapiši: Blagor mrtvim, kateri v Gospodu umrjejo! Odslej, reče Duh, naj počivajo od svojega truda; zakaj njih dela gredo za njimi.“ (v. 13.) Ker je Kristus premagal smrt in pekel, blagor njim, ki se v njegovi milosti ločijo s tega sveta, tamkaj bodo prejeli plačilo za vsa svoja dobra dela, za ves svoj trud zavoljo Boga. Zato se bere na drugem kraju sv. pisma nekaj tako tolažljivega o dušah umrlih pravičnih, namreč samo kratka beseda: „Oni pa so v miru.“ (Modr. 3, 3.)

In kaj smo slišali v današnjem berilu? „In Bog bo obrisal vse solze od njih oči, in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprejšnje je minulo.“ Minulo je vse, kar je človeka več ali menj vznemirjalo, minulo vse, kar ga je ločilo od Boga, v srečni večnosti pa nastopi tisti „mir božji, kateri vse sam preseže,“ kakor uči apostol. (Fil. 4, 7.)

Tako je tudi Cerkvev kraj sv. miru. Cel teden se trudite in delate, dostikrat pride vmes tudi nemir po kaki zlobni osebi, obide vas nejevolja, vtihotapi se žalost in vleže skrb v vaše srce. Pa se približa nedelja, dan Gospodov, pa napoči veseli dan velikega praznika med tednom; kje najdete boljšega počitka od vsakdanjih težav in skrbi, kakor v svojem skupnem domu, v Cerkvi, v obilnejši molitvi, v sv. obhajilu, v božji besedi? In kakor je središče našega nemira srce, tako najdemo ravno v cerkvi pri Jezusu najgotoveje pravi dušni mir; saj molimo v litanijah: „Srce Jezusovo, naš mir in naša sprava, usmili se nas!“ In Jezus nas sam vabi k sebi kliče še vedno iz tabernakeljna, kakor nekdanj tam v domači deželi: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite, in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.“ (Mat. 11, 28.)

V nebesih je večni delopust. Zato nas tudi glas zvonov kakor glasov iz nebeških višin pred prazničnimi dnevi ne spominja le bližnjega dneva počitka, pa večjega dela za dušo, temveč tudi večnega praznika v nebesih, kjer vse poprejšnje nadloge minejo, in ostanejo le neminljivi sadovi čednosti in dobrih del. Sv. Gregor pravi: „Praznovaje nedeljo zbiramo si za našo dušo zaklad takih dobrin, katere nam ostanejo stalne in trajne.“

c) Še en pogled v nebesa in v naše cerkve! Poglejmo, kakšna podobnost je v družbi!

Vse po naših cerkvah nam kliče v duši: *Sursum corda!* Kvišku srca! Podobe svetnikov nas spominjajo popolnih prijateljev božjih v nebesih. Slike in kipi angelski nam predložijo najvišje služabne duhove troedinega Boga, krilate posredovavce med nebesi in zemljo. In če nas sv. križev pot spominja neizrečeno ponižanega Sina božjega v njegovem bridkem trpljenju in sramotni smrti, nam križ vrh altarja in vrh zvonika kaže zmagoslavje Kristusovo nad vesoljnim svetom, katero bo užival vse veke na desnici Očetovi kot kralj nebeški.

Med vsemlj podobami pa nas zlasti ena, katere pač ne manjka v nobeni cerkvi, vabi najljubeznivejše k sebi tu na zemlji k presrčni molitvi, vabi k sebi v sv. raj; in ta je podoba prečiste Device in božje Matere Marije. Nebeška kraljica nam kliče s sv. pismom: „Pridite k meni vsi, kateri me želite, in nasitite se mojega sadu.“ (Sir. 24, 26.) „Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda.“ (Preg. 8, 35.)

Glasovi orgel in cerkveno petje nas spominjajo večnih hvalospevov angelskih in svetniških, kakor jih je poslušal sv. Janez v skrivnem razodenju: „Aleluja! Ker kraljuje Gospod naš, vsemo-gočni Bog!“ (19, 6.)

Kdo ne bi ob vsem tem klical iz dna svojega navdušenega srca s psalmistom: „Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojnih trum! Moja duša hrepeni in koprne po lopah Gospodovih.“ (83, 2. 3.) Nobena pot bi nam ne smela biti ljubša, nobena veselica bolj mikavna, pa tudi noben prostor bolj svet. „Tvoji hiši se spodobi svetost, o Gospod, na večne čase!“ govori psalmist. (92, 5.)

Dosedaj povedano je, dejal bi, le nekaka zunanja podobnost med cerkvijo in nebesi. Poglavitni spomin in resnična zveza, ne le podobnost, med cerkvijo in nebesi pa je daritev sv. maše. Prav takrat namreč, ko mašnik tu v cerkvi opravlja nekrvavo daritev sv. maše, daruje se tudi v nebesih isti Jezus svojemu nebeškemu Očetu v spravi dar za naše grehe in kazni. „On vedno živi, da prosi za nas.“ (Hebr. 7, 25.) Verniki pa, ki so pobožnega srca pri sv. maši, so nekako zastopniki zveličanih v nebesih, združenih kakor v enem srcu z Jezusom Kristusom za vedno ž njim, ki mu govori nebeški Oče: „Ti si duhoven vekomaj po redu Melkizedekovem.“ (Ps. 109, 4.)

Kristjan! „Glej, prebivališče Boga z ljudmi!“ Zato pa tudi, če le količkaj utegneš, tudi ob delavnikih rad prihajaj k najsvetejši, najblagodatnejši daritvi nove zveze! Pa kaj pravim? Saj nekateri še ob nedeljah in zapovedanih praznikih ne gredo v cerkev, nočejo skozi vrata, ampak postavajo zunaj okrog obzidja ter se pogovarjajo, če si ne poiščejo razvedrila celo v kaki krčmi. Danes rečem samo to: Če so naše cerkve podoba nebes in nebeščanov, potem taki zanikerneži že ne pojdejo v nebesa, ker nočejo.

Začetkom XVI. stoletja je živel v Rimu nedosežni mojster vseh krščanskih slikarjev, od Boga neznansko obdarjeni Rafael Sanzio. Med drugimi njegovimi velikimi slikami, s katerimi je ozaljšal vatikansko palačo, je zlasti znamenita ena na celi steni v tako imenovani papeževi sobi podpisov (Stanza della Segnatura). Sliko nazivljejo „razgovor o najsvetejšem zakramentu“ (Disputa.) Slika se deli v dva dela. Zgoraj vidimo nebo odprto. V bližnjem morju zlatih žarkov kraljuje Bog Oče, obdan od neštivilnih ljubkih angelov. Spodaj pod njim sedi na oblakih nebeški Zveličar, kažoč znamenja svojih ran, s katerimi je odrešil vesoljno človeštvo; na obrazu mu sije neizrekljiva ljubezen in usmiljenje. Na njegovi desni se mu poklanja Marija, božja Mati, na levi vidimo Janeza Krstnika, ki kaže na Jezusa, kakor bi hotel tukaj reči vesoljstvu: „Glejte, ta je Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!“ Poleg Marije in sv. Janeza Krstnika je na obeh straneh še več svetnikov, ob krajih sta sv. Peter in Pavel kot poglavarja in prvaka apostolov in cele Cerkve. Pod oblokom, na katerem stoluje Jezus, plava dol v zemeljsko nižavo sv. Duh v podobi belega golobčka, tretja božja oseba, ki vzdržuje sveto Cerkev v večnih resnicah ter jo varuje slehernih zmot. Obdajajo ga štirje angelčki, vsak z veliko knjigo v rokah, predstavljajoč štiri evangeliste, kateri so zapisali one večne resnice. Drugi, spodnji del slike, nas postavi na zemljo. Preprost altar stoji na sredi in na njem lepa monštranca s sv. Rešnjim Telesom. Na desni in levi altarja stojé dolge vrste različnih svetnikov, posebnih častivcev najsvetejšega zakramenta. Ta je utopljen v globoke, nebeške misli v Najsvetejšem; oni zré strmeč na monštranco; drugi gleda v sinje nebeške višave; in tam tretji je vtopljen v serafinsko molitev. Vmes je na desni sv. Avguštin, za njim sv. Tomaž Akvinski. Poleg altarja dviguje Peter Lombarški svojo desnico proti

nebu, kakor bi hotel poleg stoječim reči z apostolom: „Sedaj vidimo skozi zrkalo kakor v megli; takrat — po smrti — pa bomo videli od obličja v obličje.“ (I. Kor. 13, 13.)

To je zares rajski umotvor, ki obsega nebo in zemljo. Zgoraj odseva z vsakega obraza čisto veselje, nebeška zamaknjenost v sv. miru; spodaj, na zemlji, pa izražajo osebe še koprneče hrepenjenje, nestrpno upanje nebeške slave. Vera v spodnji skupini je izpremenjena v gledanje in uživanje prebivalcev nebeških.

Tem se imamo tudi mi enkrat pridružiti, kaj ne predragi? Toda, vprašam s psalmistom: „Kdo pojde na Gospodovo goro? ali kdo bo stal na njegovem svetem kraju? In odgovarjam ž njim: „Kdor je nedolžnih rôk in čistega srca.“ (23, 3. 4.) Zato se zvesto poslužujmo vseh milosti, ki nam jih Bog ponuja po naših cerkvah! Amen.

Val. Bernik.

2. Češčenje sv. Rešnjega Telesa.

(Obenem priložnostni govor za dan vednega češčenja.)

Ni ga ljudstva tako velikega, ki bi imelo tako blizu svojega Boga, kakor je naš Bog pri vseh naših molitvah.

5. Moz. 4, 7.

Nekega dne je vzel Jezus tri svoje apostole: Petra, Jakoba in Janeza seboj na goro Tabor. Tam se je izpremenil pred njih očmi; njegov obraz se je svetil kakor solnce in obleka je bila bela kakor sneg. Mozes in Elija sta se mu pridružila in se ž njim pogovarjala. Peter je bil ves iz sebe in v tej navdušenosti je rekel Zveličarju: „Gospod, dobro nam je tukaj biti. Ako hočeš, naredimo tukaj tri šotore.“ (Mat. 17, 5.)

Odkod ta radostni vzklik apostolov? Zveličar je pokazal svojim učencem za nekaj trenutkov svoje božje veličastvo; pokazal jim je, če se smem tako izraziti, bolj Boga nego človeka. Nekateri žarke svojega božjega veličastva je razlil v srca svojih učencev le za par hipov in čutili so se tako neizmerno srečne, da bi radi zmerom tukaj ostali.

Vrhovni in glavni namen človeka na tem svetu je, da doseže Boga; njegova najiskrenejša želja mora biti združenje z Bogom. Kolikor bolj se Gospod Bog že tu na zemlji razodeva ljudem in jim daje dokaz svoje najsvetejše pričujočnosti, toliko srečnejšega

se čuti človek, in njegovo srce je pripravljeno zaklicati s svetim Petrom: „Gospod, dobro nam je tukaj biti!“

Predragi v Kristusu! Današnji dan, ko praznujemo spomin posvečevanja cerkvâ, kliče nam sv. cerkev z besedami sv. Jan. Ev.: „Glej prebivališče božje z ljudmi, in prebival bo ž njimi.“ (Moz. 21, 3.) Zato smemo reči, da smo tudi mi deležni srečne blaženosti, da prebivamo v bližini svojega Boga, v hiši božji. Kralj David je v pogledu na izraelski tempelj veselo pel: „Veselil sem se, ko se mi je reklo: „V hišo Gospodovo pojdemo.“ Koliko bolj smemo mi tako klicati o svojih cerkvah, ker vemo, da tukaj prebiva med nami pravi živi Bog! Če je David z veseljem hodil v tempelj, koliko bolj smemo mi z veselim, zaupnim srcem prestopati prag naše hiše božje. Danes, ko obhajamo praznik v spomin, da je bila ta cerkev posvečena v bivališče živemu Bogu, Vam bom govoril, kako se moremo svojemu božjemu gostu za to milost hvaležne skazovati.

Češčenje sv. Rešnjega Telesa se je v naših krajih posebno poživilo, odkar je vpeljano v ljubljanski in lavantinski škofiji v e d n o č e š č e n j e tako, da je sv. Rešnje Telo celo leto izpostavljeno, da ni ne enega dne v letu, ko bi ne bilo sv. Rešnje Telo v tej ali drugi cerkvi izpostavljeno. Ko se namreč v eni cerkvi neha ta pobožnost, se drugi dan v drugi cerkvi nadaljuje.

Kakšen namen pa ima to češčenje? — Kaj naj se s tem doseže?

Namen tega češčenja, kakor vednega češčenja sploh, je ta, da se Jezusu v najsvetejšem zakramentu skazuje spodobna čast, pa da se mu zadostuje za vsa razžaljenja in božje rope, ki se mu gode v tem zakramentu.

Danes predragi! posebno živo obudimo vero v ta zakrament, da je namreč naš Jezus pod zakramentalnimi podobami resnično in bistveno pričujoč kot Bog in človek z dušo in telesom, s krvjo in mesom. Iz tega pa potem izvajajmo naše dolžnosti do Jezusa v tem zakramentu. Te naše dolžnosti so, da ga radi obiskujemo, da ga vredno prejemajmo in da se spodobno pred njim obnašajmo!

Ni mogoče, da bi vam v kratkem premišljevanju vse te reči razlagal, omejim se samo na eno reč, namreč:

Kako naj se obnašajmo pred sv. Rešnjim Telesom?

Zakrament sv. Rešnjega Telesa se imenuje tudi prav primerno zakrament ljubezni! Naš Gospod Jezus nam je skazal svojo ljubezen s tem, da je za nas prišel na svet, s tem, da je za nas trpel in umrl. Ali še veliko večjo ljubezen nam je pa skazal s tem, da je hotel vedno med nami ostati do konca sveta. Zato je iznašel prečuden pomoček in postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa, da je pod podoboma kruha in vina na vseh krajih sveta in do konca dni resnično pričujoč, da ljudje vseh časov in vseh krajev vedno dobivajo od njega odpuščanje, tolažbo in pomoč. Ta zakrament veže na čuden način zemljo z nebese, ta zakrament nam omogoči, da že na zemlji okušamo nekoliko nebeškega veselja, da že na zemlji občujemo z Jezusom in se z njim sklepamo, dokler ne bomo z njim popolnoma sklenjeni v nebesih. Zares smemo mi glede tega zakramenta z večjo pravico kakor kdaj Izraelci vzklikniti: Ni ga ljudstva tako velikega, ki bo imelo tako blizu svojega Boga, kakor ga imamo mi v sv. Rešnjem Telesu!

Vera v ta zakrament nas posebno razločuje od drugih ver, n. pr. od protestantovske, kjer nimajo tega zakramenta, in kjer je ravno vsled tega vse nekako mrzlo in pusto, in marsikaterega je ravno zakrament sv. Rešnjega Telesa privabil in pripeljal od protestantovske v katoliško cerkev... Kakor veste, so protestantovski pastori oženjeni, zgodilo se je, da je neki pastor šel s svojim 6letnim sinkom nekoč v katoliško cerkev. Kakor so otroci že sploh radovedni, praša sinček očeta: Oče, zakaj pa v tej cerkvi luč gori, ko je vendar beli dan? Pastor odgovori: To je zavoljo Jezusa, ki ondi na altarju v oni hišici (tabernakelju) prebiva. Sinček: Ali bi ga ne mogel videti? Oče: Seveda ne, ker so vratica zaprta. Sinček: Kaj pa, ko bi jih odprli? Oče: Tudi tedaj bi ga ne videl v pravi podobi, ker je pričujoč le pod podobo belega kruha v sv. hostiji! — Čez nekoliko časa pa je vzel ta pastor svojega sinčka v domačo protestantovsko cerkev. Sinček pa je kmalu očeta silil ven iz cerkve, rekoč: Oče, pojdiva ven, tukaj ni Jezusa! In oče ga je ubogal in rekel: Sinček, prav imaš, tukaj ni Jezusa; pojdiva raje v katoliško cerkev, tam ga zopet dobiva! In res; prestopil je od protestantovske cerkve v katoliško z vso svojo družino!

Oh, predragi! Pomislimo svojo veliko srečo, da imamo med nami samega Jezusa v najsvetejšem zakramentu, da nas krepi, tolaži in živi s svojim mesom in krvjo! Ali pa mi tudi primerno živimo tej veri, ali se tej veri in sreči primerno tudi obnašamo?

Tu, predragi! je naša velika slepota! tu je naša grda ne-hvaležnost! Če je naš Jezus tukaj resnično pričujoč, kako je to, da ga potem tako malo obiskujemo? da se pričo njega tako nespodobno, nevredno obnašamo?

Kakor se je Bog pritoževal kdaj nad Izraelci po preroku: „Vol pozna svojega Gospoda, in osel jasli svojega gospodarja, Izrael pa mene ni spoznal!“ — tako se lahko tudi pritožuje mili Jezus iz tabernakeljna nad nami, ki ga zanemarjamo, zaničujemo v tem zakramentu in se tako nespodobno pričo njega obnašamo.

Sv. Tomaž Kempčan piše v svoji zlati knjigi o tem zakramentu: Ko bi bil ta zakrament pričujoč le v eni sami cerkvi, ko bi smel opravljati sv. mašo le en sam duhovnik na svetu: oh, kako bi drli ljudje iz celega sveta skupaj, da bi videli tega duhovnika in počastili ta zakrament! Zdaj pa je ta zakrament na vseh krajih sveta pričujoč, zdaj pa ga smejo opravljati vsi duhovniki — in vendar kakšna mrzlota, kakšna malomarnost med kristjani! V svoji sredi imajo Jezusa, pa ga ne poznajo, ga poznati nočejo in se pričo njega tako nespodobno obnašajo!

Škof Mermillod, ki je pred kakimi 12 leti umrl v Genevi na Švicarskem, je imel navado, da je vsak večer dalj časa klečal in molil pred Najsvetejšem. Neka protestantovska gospa ga je pri tem večkrat opazovala. Ko je videla, da škof neprestano mično kleči in ves zamaknjen moli, si misli: ta mož sam veruje, kar druge uči: ta vera mora biti prava — in se je vsled tega, kakor je škofu sama povedala, izpreobrnila.

Predragi! Ko bi kak protestant prišel v našo cerkev in bi videl obnašanje pričujočih; kaj bi rekel: ali bi se izpreobrnil? Kaj še! Rekel bi: Ti ljudje sami ne verujejo v ta zakrament, ti ljudje nimajo nobenega spoštovanja pred Najsvetejšim.

Otrokom se ne čudim, da se ne obnašajo spodobno; otroci pač hitro pozabijo, kje da so: ali da se odrasli včasih tako nespodobno obnašajo pričo Najsvetejšega, za to pa ni nobenega izgovora! — To vas je le treba pogledati, kako prihajate v cerkev in odhajate iz cerkve! Navadno se nič ne pripognete s kolenom, če se pa, je to tako nevredno in nespodobno, da bi bilo zopet bolje nič. Prideš v cerkev, pa se vsedeš v klop, ne da bi se kaj s kolenom pripognil. Kdor je zdrav in mlad, se mora z desnim kolenom dotakniti tal. Če prideš v cerkev, greš morebiti naravnost k altarju Matere božje in tam poklekneš; za velik altar in tabernakelj ti še mar ni! Hvalevredno je, da se priporočaš Materi

božji — ali prva reč je, da počastiš Jezusa v zakramentu. Tudi to ni prav, če prideš v cerkev, koj poklekneš na navadni prostor, ne da bi se popred pripognil s kolenom. Tako tudi ni prav, da če greš morebiti od ene spovednice do druge, pa se na sredi pred tabernakelnom nič ne pripogneš. Ni prav, če stojiš med mašo, ko je sv. Rešnje Telo izpostavljeno; ni prav, če pri navadni maši ne klečiš od sanktusa do po zavživanja, ko si mašnik prste umije nad kelihom. Če je sv. Rešnje Telo izpostavljeno, se mora poklekniti z obema kolenoma, kadar se pride v cerkev, do prostora, kjer hočeš ostati. Zapomnite si tudi to: Med poklekovanjem se nikdar ne križajte; poklekniti se mora posebej, pokrižati posebej. Če se pride v cerkev, se obrnjen proti tabernakelju najpred poklekne in potem pokriža, rekoč: Hvaljeno in češčeno naj vedno bo, presv. Rešnje Telo! Ko pa se odhaja iz cerkve, se popred pokriža in potem poklekne.

Moški mislijo, da imajo kake predprave; in med tem, ko ženske vendar kleče, ko je sv. Rešnje Telo izpostavljeno, moški stojе. Večkrat sem že mislil, da bi bilo bolje, ko bi se sv. Rešnje Telo sploh ne izpostavljalo; bi bilo manj razžaljenja in onečastenja. — Pa tudi zunaj cerkve je treba dati Bogu čast. Ako ne utegneš obiskati za trenotek Jezusa in stopiti v cerkev, ga počasti vsaj zunaj cerkve s kratko molitvijo in s tem, da se moški tudi pokrižate, ko greste mimo cerkve. Iz tega spoznate tudi, kako je nespodobno, če mimo cerkve grede kdo z bičem poka, ali kar je še hujše, če mimo cerkve vpijejo in kvantarske pesmi pojo! Nespodobno je, kar sem vam že večkrat pravil pa ne pomaga, da pustite otroke stati pred cerkvijo, da potem lete v cerkev, ko zazvoni.

Ah, kristjani, ali ne zadene tudi nas, če se pričo sv. Rešnjega Telesa in v cerkvi ali zraven cerkve prav ne obnašamo, pritožba našega Boga tu pričujočega, ko se pritožuje zoper Izraelce, rekoč: Če sem vaš Bog, kje je moja čast?

Predragi! Rad sem se poslužil dane mi prilike, da sem vam razložil naše dolžnosti nasproti sv. Rešnjemu Telesu. Če do sedaj marsikaj ni bilo prav v tem oziru, naj bi bilo bolje vsaj zanaprej. In če sem z današnjo pridigo le nekaj dosegel, le toliko dosegel, da se boste zanaprej mladi in odrasli bolj lepo in spodobno obnašali pričo sv. Rešnjega Telesa, sem veliko dosegel. Amen.

Jan. Ažman.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

O koristi trpljenja.

Beseda o križu je sicer njim, ki se pogubé, nespamet; njim pa, kateri so oteti, to je nam, moč božja!

I. Kor. 1, 18.

Današnji evangelij naravnost povdarja, da je skrajna sila, žalost gnala očeta - kraljiča k Jezusu: ko mu sin že umira, ko ni več zanj človeške pomoči, sedaj šele se spomni kraljič Jezusa in njegove moči, ki jo je pokazal o veliki noči v Jeruzalemu in Judeji sploh, odkoder je prišel sloves o njej tudi v Galilejo. Morebiti bi se ne bil kraljič dosti zmenil za to, ko bi ga ne bila sila, strah za sinovo življenje, primorala: da, morebiti dosedaj sploh ni verjel, da je res, kar se govori o Jezusu. Vendar pa, ko vidi, da za sina ni človeške pomoči več, sklene poskusiti še pri Jezusu, o katerem se toliko čudovitega pripoveduje. Gre k Gospodu in ga prosi, da naj pride doli in ozdravi njegovega sina. Najbrž začetkoma ni dosti verjel in upal, da bi mogel Jezus to storiti: to pričajo Gospodove besede: „Ako ne vidite znamenj in čudežev, ne verjete!“ To očitaneje pa ga je vendar speklo, ker je spoznal, da Jezus ve, kako malo zaupanja ima v njegovo moč. Nekam osramočen ponovi svojo prošnjo z večim zaupanjem. Jezus mu pa reče: „Pojdi, tvoj sin živi!“ S temi besedami je Gospod seveda kraljiču naložil hudo poskušnjo: domu mu reče iti, kjer ga baje sin ozdravljen pričakuje, ki ga je umirajočega pustil. Vendar uboga kraljič in gre sedaj v veri nazaj, da je res, kar pravi Jezus. Po poti pa zve, da je sin ozdravil tisto uro, ko mu je Jezus rekel: „Pojdi tvoj sin živi!“ Sedaj je res trdno veroval v Jezusa in z njim vsa njegova hiša. Nesreča v hiši prej je sedaj prinesla mu srečo, pa ne samo časno, ampak tudi večno, sveto vero. Ko bi mu ne bil sin zbolel, najbrž ne bi bil kraljič nikdar iskal Jezusa. Smrtna nevarnost sinova in žalost je šele spravila očeta k Jezusu in k veri. Kaj pa se mi učimo iz te dogodbe? Prav imenitno resnico, namreč, kako potrebno je človeku trpljenje. Da naravnost moremo reči: težave in bridkosti tega življenja so velika milost za grešni človeški rod. Vzroke zato vam hočem danes razložiti.

I. Ako ne bi bil človek v raju grešil, bi zanj ne bilo nobenega trpljenja na svetu. Ne poznal bi dušnih bridkosti, ne vedel bi za telesne bolečine in nadloge: zemlja bi mu bila raj, ki bi jo zapustil le, da bi šel k Bogu uživat še večjo srečo. Greh pa je razdejal vse to, in iz razvalin človeške sreče (pred njim) bujno poganja zelišče, ki človeku ostruplja življenje, časno in večno.

Prvi greh je v človeku pokvaril, kar je bilo dobrega in vzbudil v njem hudo poželenje, strasti, ki rode greh: strasti pa se užigajo po zunanjih počutkih. Počutki kažejo človeku n. pr. posvetno blago: v srcu se nato užge strast — lakomnost. Zunanji počutki mu kažejo nasladnost: v srcu se vzbudi mesena poželjivost; zunanji počutki se človeku dobrikajo s posvetno častjo: v srcu se zbudi častilakomnost. Lakomnost, poželjivost in častiželjnost pa so glavni viri vseh drugih hudih strasti, iz katerih izvira množica vsakovrstnih grehov, ki delajo človeka časno in večno nesrečnega.

Ako pa zgubi to, kar je dosedaj vzbujalo v človeku strast, svojo vabljevost, tedaj neha za človeka tudi nevarnost za greh. Kako pa zgubi kaka reč, ki je bila duši morebiti dostikrat tako zelo vabljiva v greh, to svojo moč? To vam hočem pojasniti nekoliko z zgledi.

Vzemimo človeka, ki je izgubil svoje premoženje in padel v revščino, iz katere se mu ni mogoče pomagati: kaj spozna sedaj? Minljivost, nečimernost posvetnega blaga; in ker je prišel do tega spoznanja, se sedaj lažje varuje greha, ki ga je prej delal, ker je imel svoje srce le na svet navezano, za Boga pa se ni zmenil dosti. — Enako se zgodi s človekom, ki je izgubil posvetno čast in visokost, ter padel globoko, da ga sedaj vsi prezirajo, pozabljajo: ko vidi, da mu ni mogoče vzdigniti se, spozna minljivost, nečimurnost posvetne časti in se vsled tega varuje častiželjnosti in vseh grehov, ki iz nje izhajajo. — Poglejmo človeka, ki je star, bolan; sedaj spoznava minljivost posvetnega uživanja, ki se mu kar studi in vsled tega se ga varuje, s tem pa tudi ogne grehu. In ako se ozre po svetu, ter vidi le nezgodo za nezgodo, sovraštvo za sovraštvom, revščino za revščino; ako se ozre v srce človekovo in vidi le skrb in trud, strah in bridkost, tedaj spozna, da je ves svet nečimuren, da svet še ni vse, kar more človeka storiti srečnega, da ga nasprotno dela le nesrečnega, nezadovoljnega. In ko to spozna,

zgubi zanj posvetnost vso svojo minljivost, vabljivost, in človek se ogne grehu, ki bi ga bil svetu na ljubo najbrž storil.

Kako pa je prišel človek do tega spoznanja? Ali ne po tem, ker je videl, da svet človeka ne dela srečnega, ampak le nesrečnega? Ali ni tedaj trpljenje, bridkosti, nadloge sveta tisto, ki jemlje kaki reči, ki je dušo dostikrat vabila v greh, vso vabljivost?

Ali ni tedaj trpljenje tisto, ki varuje človeka greha in večne nesreče?

Zgubljeni sin je sedel pri luščinah, ki so jih svinje jedle, pa nihče mu jih ni dal. Šel je tedaj sam v sebe in je rekel: „Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilno kruha, jaz pa tukaj lakote poginjam! Vzdignil se bom, ter pojdem k svojemu Očetu!“ In šel je, ljubeznivo je bil sprejet, konec je bilo pomanjkanja. Kaj ga je rešilo? Trpljenje. Ko bi se mu bilo dobro godilo na tujem, bi se bil v razuzdanosti pogubil.

Izraelsko ljudstvo bi vedelo tudi dosti povedati, čemu je trpljenje dobro; ko bi jih ne bili v Egiptu stiskali in zatirali, ne bi bili hoteli Boga ni Mozesa vbogati, in ne bi bili šli v deželo, ki jo je Bog obljubil Abrahamu, Izaku, Jakopu. V psalmih beremo, da je to ljudstvo zaporedoma zapustilo svojega Gospoda in živelo brezbožno, brezversko: Gospod jih je vdaril, in dal sovražnikom v oblast: v sužnosti se je šele spomnilo svoje hudobije, pa tudi svojega Gospoda:

„Ob babilonskih rekah, ondi smo sedeli ter jokali, ko smo se Sijona spominjali!“ (Ps. 136, 1.) V sužnosti so zdihovali in objokovali svoje hudobije ter prosili Jehovo odpuščanja. In Jehova se jih je usmilil in jih rešil sužnosti ter jim dal njihovo deželo nazaj. Trpljenje v sužnosti jih je tedaj rešilo, ker jih je privedlo do spoznanja nehvaležnosti do Boga.

Glejte, tako je trpljenje tisto sredstvo, ki vleče človeka od greha k Bogu: milijone jih je, ki so pri luščinah posvetne nečimurnosti, ki so pri rekah bridkosti spoznali svoje zmote, jih objokovali, se spokorili in zveličali: trpljenje jih je rešilo pogube.

Težave in bridkosti tega življenja so velika milost tedaj za grešni človeški rod.

II. Greh je prelomljenje božje postave: kdor pa postave ne spolnuje, ta zasluži kazen. Smrtni greh tirja smrtno, večno, kazen. Človek, ki obžaluje ta greh in se ga spove, dobi odpu-

ščenje zanj in odpuščena mu je tudi večna kazen. Sv. vera pa nas uči, da si človek z grehom zasluži tudi veliko časnih kazni, ki mu navadno niso odpuščene z grehom vred. Te kazni, raznovrstno trpljenje za greh, mora ali tukaj ali v vicah prestat. Trpljenje tedaj med drugimi sredstvi daje Bogu zadoščenje za greh.

Človek greši ali z duhom, ko se vda notranjim grehom v mislih, željah, ali pa s telesom, na zunanje z besedo ali dejanjem. Kakšen pa je greh, notranji ali zunanji, tako je navadno tudi zadoščenje. Kako pa zadostujemo za notranje grehe?

Glej, ako si morebiti grešil, hudo grešil v mislih ali željah, pa te sedaj obišče žalost, zapuščenost, raznovrstne dušne bridkosti, vedi, da je vse to časna kazen za tvoje notranje grehe; in ako to kazen voljno sprejmeš, stanovitno pretrpiš, si z njo zadostil božji pravici. Zadoščenje za zunanje grehe pa daje človek na zunanji način. Revščina, raznovrstne nesreče, preganjanje, zaničevanje, bolezni, vse to ali eno ali drugo ti pošlje Bog, ker hoče, da zadostiš časnim kaznim za svoje grehe. Seveda ne pravim, da bi moral človek za notranje grehe trpeti le notranje kazni in nasprotno za zunanje kazni, ampak s tem vam hočem le pokazati, da mora grešnik pretrpeti dosti časnih kazni za svoje grehe, in te časni kazni so različne, dušne in telesne bridkosti in nadloge, ki mu jih Bog pošilja v zadoščenje za grehe.

In sedaj pravim, da je trpljenje tega sveta za človeka velika milost, kako to? Glejte, časne kazni mora človek prestat, če tukaj na svetu ne, pa v vicah. Ali po nauku svete Cerkve ni trpljenje v vicah nič manjši, kakor trpljenje v peklu, le da je začasno, v peklu pa večno. Vse trpljenje tega sveta v primeri s trpljenjem v vicah je le kakor kapljica proti morju. Če pa more človek zadoščenje za časne kazni dati na tem svetu, s tem, da po božji volji voljno prenaša v duhu pokore križe in težave življenja — ali ni tedaj trpljenje zanj velika milost, ker ga očisti že na tem svetu vsakega madeža, ki bi se sicer moral očistiti ga v ognju vic?

Zato lepo pravi sv. Avguštin o trpljenju: „Ako si zlato, zakaj se bojiš ognja? ako si pšenica, zakaj se bojiš vevnice? ako si olje, zakaj se bojiš pritiska stiskalnice?“ Ogenj, vevnica, stiskalnica pomeni trpljenje.

III. Če pa je človek brez greha, ako si prizadeva pred Bogom biti pravičen, tedaj mu je trpljenje v pomoč h krščanski pravičnosti, svetosti, zasluženju.

Lepo piše sveti Pavel Rimljanom o tem: „Hvalimo se tudi z nadlogami, ker vemo, da nadloga potrpežljivost prinese, potrpežljivost pa skušnjo, skušnja pa upanje, upanje pa ne osramoti, ker je ljubezen božja razlita v naša srca po sv. Duhu, ki nam je bil dan.“ (V. 3, 4, 5.)

Te besede nas tedaj uče, da je zemeljsko trpljenje vir vseh čednosti, ker uči človeka vere, upanja in ljubezni.

Glejte vzemimo, da nas je vse zapustilo, da ni od nikoder človeške pomoči, obupati bi morali, ako ne bi imeli vere v vsega-vrednega, vsegamogočnega, dobrotljivega, usmiljenega Boga! In ta vera prav posebno oživi, ako se nas lotijo bridkosti, težave življenja. Ali ako nas zadene preganjanje, zaničevanje, kako dobrodejno nas tolaži vera v pravičnost božjo, ki ne bo pustila našega trpljenja brez plačila. Ako smo zapuščen i na svetu, brez očeta, brez matere, brez sorodnikov, kako nas tolaži vera, da imamo drugega očeta Boga, drugo mater sveto Cerkev, drugega brata Kristusa.

Ako nas mori bolezen, se nam bliža smrt, kako sladko tolažbo dobivamo v veri, ki uči, da nas čaka drugo boljše življenje na onem svetu. In kaj nam oživlja to tolikanj dragoceno vero? ali ne trpljenje, bridkosti življenja, brez katerih bi bila naša vera najbrž mrtva brez zasluženja?

Isto trpljenje, ki oživlja našo vero, jo dela zaslužljivo, isto trpljenje nam obuja tudi upanje v Boga. Ozri se, kristjan, proti nebesom, spomni se, kaj ti je tam pripravljeno!

Nekako opravičena skrb se te loti, češ, kako mi bo mogoče gori priti? Ozri se po svetu; kaj vidiš? nevarnosti zadosti, ki ti prete v pogubo; zopet se te skrb loti: kako jim bom všel?

Ozri se nazaj v svoje življenje, kaj vidiš? greh za grehom: kaj bo z mano pri sodbi? Isto trpljenje, ki ti je oživilo vero v Boga, te uči tudi upati vanj, ki pozna tvoje potrebe, pa tudi tvojo slabost. Zaupanje v Njegovo pomoč ti daje pogum, da se krepko poprimeš dela za svoje zveličanje, se krepko vstaviš nevarnostim svoje duše. In to upanje v božjo pomoč, ki izvira iz vere, ki ti jo je trpljenje oživilo, te dela stanovitnega na poti čednosti, svetosti. In ta vera, združena z upanjem v trpljenju ti obudi ljubezen do Boga, do Jezusa, ki je hotel s svojim

trpljenjem in smrtjo zadostiti za tvoje grehe in grehe celega sveta. Srce ti vzplamti v ljubezni, ko pomisliš, kdo si ti in kaj in kdo in kaj je On, ki te je do komca ljubil; obudi ti ljubezen do njega, ki te ni hotel pogubiti, dasiravno bi bil že to lahko zdavno storil.

Glej kristjan, kako ti obuja trpljenje *vero* v vsegamo-gočnega in dobrotljivega Boga, kako ti isto trpljenje navdaja z upanjem v njegovo pomoč, kako te tvoje trpljenje domišlja tistega trpljenja, ki ga je Jezus zate prestal iz same ljubezni. In pri tej ljubezni se tudi v tvojem srcu užge ljubezen do njega, ki je toliko za človeka storil. Vera, upanje in ljubezen, pa so podlaga našega zveličanja, iz teh čednosti izvirajo vse druge, po teh čednosti postane človek pred Bogom pravičen in svet. In kaj ga je storilo svetega? Trpljenje, ki mu je obudilo vero, utrdilo upanje, užgalo ljubezen do Boga.

Kristjani! Ali ni potemtakem trpljenje za človeški rod res velika milost? Ali ni trpljenje tisto sredstvo, ki zatira v nas naše strasti, da nas ne zapeljejo v greh? Ali niso posvetne težave, bridkosti, sredstvo, ki Bogu zadostuje za naše grehe in nas varuje očiščenja v vicah? Ali ni trpljenje tisto, ki človeku obuja vero, upanje in ljubezen do Boga, s tem pa podlago nareja naši svetosti, nas dela Bogu ljube, nam zagotovi zveličanje! Da! brez trpljenja ni zveličanja. „Kdor hoče za Jezusom hoditi, naj vzame svoj križ in hodi za njim. Kdor ne vzame svojega križa in ne hodi za Jezusom, njega ni vreden.“ Prav pravi tedaj sv. Pavel: „Mene pa Bog vari, da bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda Jezusa Kristusa.“ — „Beseda o križu je sicer njim, ki se pogubè, nespamet; njim pa, kateri so oteti, to je nam, moč božja.“ (I. Kor. 1, 18.) Amen.

P. J. K.

Priložnostni govori.

Najlepši venec Marijinega otroka.

Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni je vse upanje življenja in čednosti. Sir. 24, 25.

V samostan manjših bratov v Pourieresu v francoski Provenci je vstopil sin poštenih kmetijskih staršev, da bi postal duhovnik in redovnik. Dobri novinec, še poldeček, se je držal nekoč zelo otožno; zdelo se mu je, da ne bo mogel doseči svojega cilja.

To pove predstojniku, ki ga pa pošlje v cerkev, da naj poklekne pred Marijin altar ter prosi Marijo, česar koli želi. Novinec gre, in kmalu ga vidijo klečati na altarnih stopnjicah. Prisrčno upre svoje oči v Marijino podobo in začne glasno moliti: „Sveta Devica, ubog otrok sem, ki želi živeti krepostno, pa ne morem, ker mi manjka zmožnosti in spomina. Ker nimam sorodnikov in prijateljev, se zatekam k Tebi. Pater superior me je poslal k Tebi, da Te prosim, česar potrebujem. Prosim Te, o velika kraljica, da bi se naučil dobro brati in pisati, risati in slikati, da bi postal dober duhovnik, dober spovednik, dober pridigar in svetnik. Prosim Te, o presveta Gospa, da mi izprosiš od svojega Sina te milosti. Če bom znal dobro brati, bom molil Tvoje dnevnice; če bom znal dobro slikati, bom slikal Tvoje slike; če postanem duhovnik, bom opravljal Tebi v čast sveto daritev; če postanem spovednik, bom svoje spovedence navajal, da Tebi služijo; če bom pridigar, bom oznanjal Tvojo slavo; če bom svetnik, Te bom vedno ljubil kot svojo dobro Mater in Gospô.“

Otrokova molitev je predrla oblake. Mali Anton Yvan je postal duhovnik in redovnik, njegovo delo kot pridigarja in spovednika je bilo polno blagoslova ter je umrl v sluhu svetosti v Aixu 8. oktobra 1653.¹⁾

Ni-li bil to vzoren otrok Marijin in Marija mati njegova? In ti, dekle, hočeš tudi postati dobra hči Marijina; zato pa ti je potreba molitve, zlasti sv. rožnivenec ti priporočam, ker ta se mi zdi najlepši venec Marijine hčerke, obenem pa je tako ljub tvoji nebeški Materi. Na to bi vas, dekleta, rad opozoril v tem Mariji posvečenem rožnovenskem mesecu.

1. Krščanske dekleta - družabnice! Visok in znamenit je cilj, ki si ga stavi pred oči vsaka Marijina družba in vsak Marijin otrok, ako hoče res biti Marijin otrok. Marijo vedno ljubiti, njo posnemati v krepostih, v ponižnosti, pobožnosti, ljubezni do Boga in do bližnjega, v čistosti, v stanovitnosti itd., to je oni krasni cilj, za katerim stremimo. Ga bomo-li dosegli? Saj je toliko ovir, toliko skušnjav od hudobnega duha, od zlobnega sveta in od najhujšega sovraga, ki ga vedno nosimo seboj, od naše lastne slabosti in sprijenosti. — Ali boš dosegla svoj vzvišeni namen, krščanska deklica, sama, brez pomoči? Boš-li premagala vse skušnjave? S svojo močjo prav gotovo ne, preslaba si!

Zato potrebuješ pomoči, podpore, milosti. Milosti pa ne dobiš brez molitve, saj pravi sv. apostol Jakob:

¹⁾ Sodalen-Korrespondenz, XII., 11.

„Nimate zato, ker ne prosite.“ (Jak. 4, 2.) Molitev je zlat ključ do nebeških zakladov. Še več! Molitev je pogoj našega zveličanja! Brez molitve ni milosti, brez milosti ni nebes, torej brez molitve ni nebes! Ali katera o tem dvomi? Poslušajte Zveličarja, ki trdi isto: „Brez mene ne morete ničesar storiti!“ (Jan. 15, 5.) Zatorej: „Prositi in boste prejeli, iščite in boste našli, trkajte, in se vam bo odprlo.“ Čujte sv. apostola Pavla: „Ne, kakor da bi premogli iz sebe kaj misliti, kakor iz sebe, ampak naša zmožnost je iz Boga“ (2. Kor. 3, 5.), in zato treba prositi!

Kaj bo človek brez molitve? Sv. Avguštin pravi: „Kdor ne moli, ni kristjan; kdor slabo moli, ni dober kristjan.“ Sv. Terezija pa sama priznava, da bi se bila pogubila, in je bil zanjo že prostor pripravljen v peklju, ako ne bi bila molila. Zato pa trdi: „Kdor opusti molitev, bo v kratkem ali zver ali pa hudič. Kdor pa stanovitno moli, naj bo prepričan, da ga Gospod popelje do vrat zveličanja, če hudobni svet še tako prežnanj in ga skuša.“

Zakaj, dekleta, pa vam toliko govorim o potrebi molitve? Morda zato, kakor bi se bal, da ne molite? Tega se ravno ne bojim; a ve živite med ljudmi, ki se bodo morda marsikdaj norčevali iz človeka, ki moli. To bi morda utegnilo vam ugonobiti veselje do molitve. Pa bodite prepričane, da, kadar se to zgodi, takrat so izpodnesena tla vašemu čednostnemu življenju.

Ni vam namreč moliti samo za časne dobrine; za nekaj višjega povzdigujte svoje roke k Bogu, — da si ohranite čistost srca, zaklad nedolžnosti, katerega zasleduje toliko sovražnikov, in ki se tako lahko izgubi. Zato ne pravi brez vzroka naš Gospod: „Molite, da ne pridete v skušnjavo.“ Nikdar se ne podajete v večjo nevarnost, nego tedaj, če opustite molitev. Že sv. Terezija je dejala: „O, da bi mi bilo dovoljeno povedati, kolikrat sem odpadla od Boga, ker se nisem naslanjala na steber molitve.“¹⁾ Menim, da z vso pravico lahko rečem: „Deklica, ki ne moli, ne more dolgo ostati deviška; če se ne oklene stebra molitve, mora pasti v valovih skušnjav.“ In marsikaka deklica mora priznati: Ko sem jenjala moliti, sem padla! — Zato tako skrbno polaga vernikom na srce sv. apostol Pavel, ki je prestal toliko skušnjav: „Bodite stanovitni v molitvi.“ (Kol. 4, 2.) In naš Zveličar hoče, da bi „vedno molili in ne jenjali.“ (Luk. 18, 1.)

¹⁾ In vita c. 8.

Dekle, ki je izvolila Marijo za svojo priprošnjico in mater, za svoj v z o r, ki po njem hrepeni, — dekle, ki hoče biti zvesta hčerka Marijina in dober njen otrok, pa mora moliti tudi raditega, do se vsaj nekoliko približa svojemu vzoru. — Glejte, dekleta, ko nam sv. pismo prvič stavi pred oči Marijo, se to zgodi v trenutku, ko ona v molitev zatopljena začuje nadangelovo sporočilo v hišici nazareški; in ko nas sv. pismo zadnjikrat opozarja na Marijo, se to zgodi zopet v trenutku, ko Marija sredi apostolov moli v dvorani jeruzalemski. (Prim. Dej. ap. 1. 14.) V molitev zamišljena nas Marija v sv. pismu pozdravi, ko se prvič seznanimo z njo, v molitev zatopljena vzame v sv. pismu od na slovo! Marija moli v srečnih urah v Nazaretu, pa ona tudi moli v najbridkejših urah na gori Golgoti. Marija moli, ko trije modri prineso darov njenemu Detetu, a ona tudi moli, ko mora z istim Detetom v temni noči bežati pred judovskim kraljem Herodom. Marija moli, ko se njeno Dete igra pri njenih nogah, pa ona tudi moli, ko stoji ob nogah istega svojega Sina — na križu umirajočega!

Katera družabnica bi potem mogla reči, da je dobra hči Marijina, ako ne moli? Družabnica, ki ne moli, se mi zdi, kakor spriden otrok, ki tava po napačnih potih in se ne zmeni ne za prošnje, ne za grožnje, ne za solze staršev. Dekle, ki ne moli, se mi zdi, kakor predrzen človek, ki brezskrbno stopa po uglaženem ledu, dasi nese na glavi poln jerbas največjih dragocenosti, ki se razbijejo v kosce, če le nekoliko omahne. Dekle, ki ne moli, se mi zdi, kakor človek, ki je omahnil v vodo in se na življenje in smrt bori s penečimi valovi, za rešilni tram pa vendar noče poprijeti. — — —

Družabnice Marijine! Po molitvi v družbi se lahko presoja s t a n j e d r u ž b e, je-li družba dobra ali ne, ali živijo družabnice krepostno ali ne. Gotovo namreč je, da človek, ki moli, dobi od Boga toliko milosti, da lahko čednostno živi; kakor hitro pa začne opuščati molitev, se je podal v nevarnost, da pade; in kdar dalje časa opušča molitev, mora pasti. Zato še enkrat ponavljam besede sv. Avgušтина: „Kdor ne moli, ni kristjan; kdor slabo moli, ni dober kristjan!“

Zatorej, dekleta, vestno opravljajte svoje vsakdanje molitve, nikdar ne pozabite na družbine molitve, z veseljem se zbirajte okrog tabernakeljna ob urah vednega češčenja!

2. Na eno molitev pa bi vas rad prav posebno opozoril, kateri je posvečen ravno mesec oktober, in to je sv. r o ž n i

v e n e c. Sv. rožni venec je uprav molitev otrok Marijinih, najlepši venec Marijine hčerke.

Na otoku Kreti se je svoj čas nahajala velikanska podzemska votlina, ki je obsegala mnogo podzidanih hodnikov, dvoran in prostorov. Imenovala se je ta votlina labirint, ki ga je dal sezidati krečanski kralj Minos, da bi v tej votlini prebivala grozna pošast minotaurus, pol človek pol vol. In ta grozna žival je dobivala vsako leto sedem dečkov in sedem deklic, da jih je požrla. Te otroke pa je moralo po pogodbi dajati kralju Minosu mesto Atene kot davek. In kadar so v Atenah izžrebali teh štirinajst otrok in jih odposlali na Kreto, je bilo v mestu veliko žalovanje. Gotovo po pravici, zakaj kdor je enkrat prišel v labirint, ni prišel nikdar več na svetlo in je moral postati žrtev grozne pošasti, zakaj izhoda najti ni bilo mogoče. To je bil vendar strahovit davek, ki so ga morali plačevati Atenci! Zato pa se da nekoč izžrebati Tezej, sin atenskega kralja, češ, da hoče on iti na Kreto in tam umoriti to žival. To seveda ni bilo lahko. Pomagala pa mu je Arijadna, hči krečanskega kralja s tem, da mu je dala klopčič niti in mu je svetovala. naj nit pri vhodu v labirint pritrdi, potem pa jo toliko časa odvija, da pride do živali, ki naj jo ugonobi, potem pa naj nit zopet navija v klopčič, dokler ne pride do izhoda. Tezej stori tako, kakor mu je svetovala kraljeva hči, in ob niti pride do velikanske živali, ki jo v ljutem boju tudi pobije, potem pa gre ob niti zopet do izhoda in se reši.

Sv. Avguštin pa pravi, da svet ni drugega, nego tak labirint z različnimi zapeljivimi poti. In kdor zaide na napačna pota, kaj lahko postane žrtev zveri, ki hodi kakor rjoveč lev po svetu in išče, koga bi požrla, in to je satan. Zato vzklikne isti svetnik: „O izdajalski svet, vse dobrote obetaš, pa prinašaš vse zlo; obetaš življenje, pa daješ smrt; obetaš veselje, pa deliš bridkost; obetaš mir, pa glej, ti pripravljaš nemir; obetaš, da ostaneš, pa tako hitro bežiš; nisi vreden, da bi te ljubil, izginjaš kakor dim.“ — Kako potrebno je torej, da otrok Marijin poprime za nit, ki ga varno izpelje s tega mamljivo-zapeljivega sveta!

In ta nit, katera je? V Rimu je v sikstinski kapeli znameniti slikar Mihel Angelo naslikal vesoljno sodbo. Na tej sliki se lahko opazi, kako nekdo na bisernem nizu vleče duše v nebesa. In kaj pomeni ta biserni niz? Mnogo jih trdi, da pomeni sveti rožni venec, na katerem Marija duše vleče s tega sveta v srečno večnost. Čisto verjetno! Saj se pri molitvi sv. rožnega venca človek tako živo spominja na vse skrivnosti Jezusovega in Marijinega življenja, na delo svojega odrešenja ter se pri tem združi z Bogom z živo vero, upanjem in ljubeznijo. In dekle, ki rada

moli sv. rožni venec, mora biti dobra hči Marijina, po tem biser-nem nizu se mora rešiti.

Resnično, nemogoče se mi zdi, da bi bila dekle, ki v veselem delu sv. rožnega venca resno premišluje ponižanje in uboštvo Sina božjega v jasicah, še prevzetna, napuhnjena in ničemurna. Zdi se nemogoče, da bi mogla dekle storiti še kak smrtni greh, ako v žalostnem delu sv. rožnega venca vidi nedolžnega Jezusa v krvavem potu, čuje udarce, opazuje trnjevo krono, ga spremlja s križem obloženega v smrt na Golgoto. Čisto gotovo je, da dobi dekle novega poguma v trpljenju in skušnjavah, ako v častitljivem delu sv. rožnega venca premišluje, s kakšno slavo se je končalo Zveličarjevo in Marijino trpljenje in ponižanje.

Da, ravno sv. rožni venec je prava zmagovalna molitev, saj so bili ravno po tej molitvi premagani najkrutejši sovražniki krščanstva (Turki — Lepanto). Kako bi po tej molitvi ne zmagali tudi sovražnikov svoje duše? Kako bi se Marija, po katere rokah prihajajo svetu vse milosti, z največjim veseljem ne ozirala na svojega otroka, ki ima okrog svojih prstov ovit molek, svoje srce pa povzdignjeno k Bogu in Nji? Saj je že neštetokrat pokazala, kako ljuba ji je ta molitev. Ko se je pred petdesetimi leti jela prikazovati v posvečenem Lurdu, je stopila pred deklico Bernardko z molkom v roki, in tudi Bernardka je kar nehote, gotovo po višjem navdihnjenju, poprijela za molek in jela moliti sv. rožni venec. Ni-li to znamenje, kako je Mariji všeč ravno ta molitev? In dober otrok Marijin bo zvesto pazil, na želje svoje matere, saj njena želja mu je ukaz!

Papež Pij IX. so malo pred svojo smrtjo nagovorili neko romarsko družbo: „Molite vsi skupaj v svojih družinah vsak večer sv. rožni venec! Očetje in matere, sinovi in hčere, molite vsak dan to tako priprosto-lepo, z odpustki tako bogato obdarjeno molitev. Sprejmite, otroci moji, to kot mojo zadnjo besedo in kot spominek, ki ga vam zapuščam!“ — Da, dekleta, ako pride tudi k vam smrtni angel, naj vas najde zatopljene v molitev! Češčena-marijo na ustnicah, molek v rokah, ljubezen do Kraljice svetega rožnega venca v srcu, — si moremo-li misliti blaženejšo smrt? Ako imate tega duha³⁷ molitve, potem zaslužite ime Marijinega otroka; potem zaslužite, da imate še na mrtvaškem odru ovit molek okrog mrtvih prstov; potem vas mora Marija kot najboljša Mati na tej biserni vrivci potegniti na srce svoje! Amen.

Anton Skubic.

Govor ob blagoslovljenju nove šole v Spodnji Šiški.

Spoštovani verniki! — Mili mi šolarji! — Kaj pomeni danes slovesno zvonjenje, kaj grom topičev? Zakaj si je Šiška danes nadela praznično oblačilo, zakaj se je zbralo tolikanj odličnega občinstva na tem mestu? — Danes se vrši v Spodnji Šiški jako važno opravilo, blagoslov nove ljudske šole. Jeli vredno, da se blagoslov vrši s toliko slovestnostjo? da se mlado in staro zanima za ta dogodek? Da, šola je tega vredna. Šola je v vsakem kraju za cerkvijo najvažnejše poslopje; in če se spodobi, da se blagoslovi vsaka hiša, v kateri prebivajo kristjani, spodobi se tem bolj, da se blagoslovi šola, ki je posvečena p o u k u in vzgoji nadebudne mladine.

Bili so časi, ko Šiška ni imela šole. Starši, če so hoteli, so pošiljali otroke v mestne šole. Tudi v Ljubljani sta bili le dve glavni deški ljudski šoli: Šenklavška in šentjakobska, za deklice uršulinska; pri Sv. Petru in v Trnovem sta bili enorazrednici. Ko je pa nastopil novi šolski zakon, in je moral vsak otrok v šolo, bile so občine prisiljene postaviti šole. Tudi Šiška je dobila l. 1882. ljudsko šolo, toda eno skupno za obe občini. V zadnjih letih pa se je prebivalstvo v Spodnji Šiški namnožilo na 5000, šola ni več zadostovala, nastale so vsporednice, ki so si najemale šolske prostore v zasebnih hišah, kar pa pouku nikakor ni bilo v korist. Po dolgoletnih posvetovanjih je sklenil krajni šolski svet zidati novo, časovnim zahtevam in številu otrok primerno šolo, ki stoji danes dokončana pred našimi očmi in ima prejeti cerkveni blagoslov. Veselje in ponos navdaja danes občane Spodnje Šiške in po vsi pravici; saj je malokatera občina toliko žrtvovala za šolo, malokatera ima pa tudi tako lepo, praktično urejeno šolo, kakor je vaša. Zatorej čestitam občini in krajnemu šolskemu svetu na srečno izvršenem delu, čestitam slavnemu učiteljskemu zboru, ki je že dosedaj vestno izpolnjeval svoj poklic, pa ga bo zanaprej še z večjim veseljem v krasnem, novem šolskem domu.

Šola ima jako važno nalogo; ona ima temelj postaviti verskemu naziranju in izobrazbi. Ljudska šola ne vzgaja učenih mož, pač pa podá vsakemu otroku temeljno izobrazbo, na katero se opira srednješolska in slednjič strokovna.

1. V prvi vrsti podaja ljudska šola verski pouk. Božji Zveličar je nekega večera pri sebi zbral otročiče, jih ljubkoval in blagoslavljal, rekoč: „Pustite male k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo.“ (Märk. 10, 14.) Tudi je dal apostolom in njihovim naslednikom važen nalog, rekoč: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!“ (Mat. 28, 19.) Sv. Cerkev se je vedno odzvala temu poslanju. Nekdaj naša stara Evropa ni bila tako prepojena s kulturo in naobrazbo. Bila je velikoveč torišče divjih narodov. Huncev, Gotov, Vandalov, ki so se drvili po njej, opustošili in v tla pomandrali vse, kar je prišlo pod konjska kopita. Kdo je takrat skrbel za naobrazbo? V velikih benediktinskih opatiyah in drugih samostanih so hranili z veliko skrbjo klasična dela, leté opatiije so bile trdnjave vere in vede, ondi so se izobraževali vsi, ki so potrebovali višje vednosti. Kraljevi in cesarski principi so se v njih pripravljali na visoki poklic. Tudi škofijskih in župnih cerkvah so bile šole; večina vseučilišč so cerkvene ustanove. — Šele pozneje, ko so nastali mirnejši časi, je država polagoma jela vplivati na šole in jih je v najnovejšem času vzela v popolno skrb.

Tudi v vaši šoli bo verski pouk zavzel odlično mesto. Gospod katehet bo razlagal vašim otrokom nauk o Bogu, o Jezusu Kristusu, o Mariji, o angelih, o nebesih, o sveti Cerkvi, o zakramentih itd. On jih bo učil moliti, on jih bo pripravljaj na prvo izpoved, jih peljal k prvemu svetemu obhajilu, jih pripravljaj na sv. birmo. On bo vcepil vero globoko v srca šolarjev; kdor bo hotel, lahko se bo zveličal na tej podlagi.

2. Druga naloga šole je duševna naobrazbenost sploh. Po šolskem pouku se zbude in jačijo otrokom duševne zmožnosti: razum, ki jame dosledno misliti in soditi; volja, ki se po vaji vsakega dneva bolj in bolj vtrdi; spomin, ki prejema vsak dan težje naloge. Šola je čas setve; čim več se seje, tem več se žanje, vse pa pride prav, kar se človek nauči. Tega otroci še ne morejo spoznati, to ve človek v poznejših letih. Zatorej mladina, uči se, uči se temeljito, uči se vsake naloge, ničesar ne izpusti, vse ti pride prav. Uči se, ne za šolo, marveč za življenje.

3. Šola vas bo učila ljubiti materin jezik in rodno zemljo. Najslajši in najmilejši je pač jezik, ki nam ga je govorila mati, ko nas je nosila na rokah in nas ljubkovala. Naloga šole je, da materin jezik vedno bolj spoznate, ga spoštujete, se

ga nikdar ne sramujete. Poleg njega se pa radi priučite še drugih jezikov, ker človek toliko ljudi velja, kolikor jezikov zna.

Šola vas bo učila ljubiti ožjo in širšo domovino. Kako krasna je kranjska dežela! Z vašega hriba se lahko divite nad lepim ljubljanskim poljem in preko njega se vam nudi veličasten prizor, kamniške planine, vedno lepe, po leti kakor po zimi. Na levo prijazna Šmarna gora, na desno kranjska prestolnica. Zemljepisje vas bo učilo spoznavati našo dedno zemljo; in čim bolj jo spoznate, tem bolj jo bodeste ljubili in se srečne čutili v nji. — Naravoznanstvo vam bo odpiralo bogate zaklade, ki jih hrani Kranjska; zgodovina vam bo pripovedovala o starodavnih časih, lep opis, risanje vam bo likalo okus, petje bo vzradostilo vaše srcé, telovadba krepila vaše ude. Tako bodete vzrasli krepki mladenči, pridne deklice, čile na duhu, brhke na telesu, veselje in ponos staršem.

Šola vas bo vnemala v ljubezni do širše domovine, močnejše Avstrije, kateri je na čelu viteški cesar Franc Jožef I. že dolgih šestdeset let, ki je kazal ves čas posebno skrb za šolstvo, kateri za svoj jubilej ne želi drugega, kot dobro oskrbo otrok, katerega Bog ohrani do skrajne meje človeške starosti.

Ko se pa v ljubezni oklepamo ožje in širše domovine, ne smemo pozabiti, da tu na zemlji ni naša prava domovina, da smo tukaj le popotniki, za malo časa, v nebesih pa je naša prava, stalna, večna domovina, po kateri hočemo hrepeneti, za katero hočemo delati.

To je tedaj naloga šole, prevažna naloga, ki se bo srečno izvršila le tedaj, ako bo tudi domača hiša podpirala šolo, ako bodo starši podpirali učitelje. Starši! Pošiljajte tedaj redno svoje otroke v šolo, pošiljajte jih snažne, kakor se spodobi. Potrjujte doma z besedo in zgledom, kar v šoli uči katehet ali učitelj. Nespametno je, otroka hujskati zoper učitelje, taki otroci se bodo slednjič porobu postavili svojim lastnim staršem. — Ostanite v dotiki z gg. učitelji, potem se bo dobro posrečila vzgoja naših otrok.

Sedaj pride trenotek, da povzdignem duhovniške roke in iz polnega srca prosim Boga blagoslova za novi šolski dom. Otroci, nikdar ne pozabite, da je vaša šola prejela cerkveni blagoslov; zategadelj se pred, po šoli in med šolo vedno lepó in dostojno obnašajte, da ne boste s kletvino, vpitjem ali pretepa-

njem podili blagoslova iz teh hramov. Toda ta blagoslov ne ostani samo pri šoli, marveč se raztezaj na celo občino, nje predstojništvo, na starše, na šolarje, na vse odlične goste, ki so počastili današnjo slavnost. Da, božji blagoslov pridi z nebes doli na nas in ostani vedno pri nas! Amen. *P. Hugolin Sattner.*

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

E. Grešne razvade.

I. Lažnivost.¹⁾

Obdelajte še tako dobro njivo spomladi, čez nekaj tednov ne raste na njivi samo tisto, kar ste vsejali, ampak tudi nadležni — plevel.

Tak nadležen plevel v otroškem srcu so slaba nagnjenja in grešne razvade. Kak otrok ima kako posebno hudo nagnjenje, in če nima vzgoje in se ne kroti, ko odraste, se izcimi lahko grešna strast, grešna navada.

Taka razvada — je lažnivost.

1. Lagati je greh. — Otroci in norci govoré resnico — pravi neki prigovor. Potemtakem je priznana resnica, da otrok sam od sebe ne laže, marveč se navadilagati. Sicer je res v otroku domišljavost silno velika; in tako se včasih zgodi, da v svoji domišljiji sklepeče vsakovrstne neresnične stvari skupaj, kar pa nazadnje še ni greh, ker se godi skoro nevedoma. Gosposki deček pravi enkrat: „G. župnik, danes sem Dunaj videl!“ „Kako to, da si Dunaj videl, to ni mogoče.“ In deček le trdi, da je splezal na drevo, od koder je videl Dunaj. — To dela živa otroška domišljija. To ni nič greh, greh pa je, če otrok s premislekom in namenoma laže.

In to je vsikdar nekaj slabega, nevarnega. Odkritosrčnost ni samo čednost, marveč je podlaga za vzgojo. Če otrok laže, je tako, kakor če bi stavil težke stvari na mizo, ki ima slabe, trhle noge. In vendar, kako hitro se otroci navadijo lagati! Odkod to pride? 1. Ne zavedajo se, da je lagati greh, 2. morda

¹⁾ Na vrsto bi moral priti sedaj govor o vzgoji k čistosti. Ker se je ta snov obdelovala na letošnji sinodi in bodo presvetli knezoškof izdali posebno navodilo, se nam zdi umestno, da to snov še odložimo za poznejši čas.

lažejo iz strahu, 3. morda, ker jih je sram v kakem slučaju povedati resnico, 4. morda jih kdo napeljuje v laž bodisi z zgledom ali celo z besedo.

Ako ni mati prepričana o tem, da je laž pregrešna, bode gotovo sama lagala, in lagali bodo tudi njeni otroci.

Lažnjiva usta so Gospodu gnjusoba. Kdo je prvi lagal? Hudobni duh v raju. Kako ostro je laž obsojal Jezus Kristus! (Ananija in Safira.)

Lažnivost najbolj popači človeka. Z lažnivim človekom nobeden rad ne občuje; dobri ga ne marajo, zato je zmeraj bolj primoran zahajati v družčino slabih pokvarjenih ljudi.

Res je, da ni vsaka laž velik greh, včasih, kadar lažeš v šali, nič greh ni. Toda pri vzgoji se je treba držati načela: lagati nikoli. Bog pa laž ne gresta nikdar skupaj; vsaj v vice bomo prišli radi laži. Postane pa tudi laž lahko smrtni greh, če se ž njo hudo pregrešimo zoper ljubezen ali pravičnost, (Mendacium damnosum, officiosum, iocosum.) Iz lažnivosti izvirajo sleparstva, tatvine, krive prisege, božjeropne spovedi, grda obrekovanja.

Kako si ljudje velikrat na celem kaj izmislijo, hude reči, da uropajo dobro ime bližnjemu; neresničnost preide celo moškim tako v mozg in kosti, da nevedé kdaj lažejo. Bral sem nedavno pismo, v katerem kar mrgoli neresnic, tako, da bi človek mislil, ali so ljudje tako zabiti ali tako hudobni.

Torej matere, to si najprej zapomnite: laž ni igrača. Če to dosežete, da bodo otroci odkritosrčni, da bodo ljubili resnico, sovražili laž — dosegli ste veliko.

2. Zato govori otrokom vedno resnico!

Če otrok opazi, da so mati lagali, se zgodi v otroški duši nekaj takega, kakor če spomladi ostra slana pomori nežno cvetje na travniku. Otrok zgubi spoštovanje do matere, čut za odkritosrčnost in sploh čut za vsaktero pobožnost.

Zato ne lagati otroku, tudi v šali ne. Če otrok vpraša kaj takega, na kar mu ne moreš naravnost dati odgovora, se izogni previdno, recimo, če vpraša: odkod so mama dobili novo dete, se lahko reče: Bog te je dal očetu in materi, da te rediva in učiva, da boš prišel v nebesa. Če mati kaj obljubi, mora tudi dati, sicer bo otrok mislil, da so ga goljufali.

Pretiti s stvarmi, ki so nemogoče — se nikakor ne sme. Recimo: tako te bom stepla, da boš kar črn.

3. Otroku se ne sme dajati priložnost za laž.

a) Tako se zgodi n. pr., če se preveč zavpije nad otrokom, da se otrok ustraši. Ako hočemo doseči, da bo otrok dejanje priznal, se ga ne sme brž uplašiti. Če je otrok priznal, ali se mu naj potem kazni odpusti? Tega ne! Kvečjemu v bolj neznanstvenih stvarih. Sicer pa naj se mu kazni zmanjša — odpusti pa ne, ker potem bo le radi dobička govoril resnico.

Če se je pa zlagal, mora biti kaznovan ostreje, in sicer za slabo dejanje posebej, za laž posebej.

b) Lagati se otroka uči, če se ga nerodno izprašuje — recimo: kaj ne Janček, da tega ti nisi naredil? Potem bo seveda rekel: ne. Sploh zaslišavati otrok ne kaže, najbolje je, otroka opazovati, ali drugod poizvedovati, da se mu kar lahko reče: ti si to naredil.

c) Slabo je, če se otroku nič ne verjame, ali če se mu vse verjame. Če se mu noče nič verjeti, ker se ga je enkrat zalotilo na laži, si potem misli, kaj bom govoril resnico, vsaj mi ne verjamejo. Če pa mati sinčku slepo vse verjame, si pa sinek tudi kmalu zna materino zaupljivost izkoristiti.

d) Najhujše seveda je, če ga starši sami uče lagati z besedo ali z zgledom.

Z besedo: „Reci, da me ni doma.“ „Povej, da nisi imel črevljev, ko te ni bilo v šoli.“

Z zgledom: V marsikateri hiši imajo otroci vsak dan šolo za laž. Vsak dan poslušajo klepetavo opravljanje, vsak dan vidijo, kako se laže pri kupčijah velikrat radi par krajcarjev. Ko bi zažarele tiste laži, kar se jih recimo zgodi na enem sejmu, bi nič zvezd ne bilo treba. Kako tjevidan se tukaj laže in slepari! Če vam preti kaka zguba, mislite si takole: Bog je bogat; če jaz storim, kakor Bog velevala, mi lahko to obilno povrne, kar zgubim tukaj. Sleparskih kupčij Bog ne more blagosloviti.

4. Laž se mora kaznovati — majhno posvariti, veliko pa ostro kaznovati. Navadno se pa še zmenijo ne, če otroci kaj lažejo, včasih se njim pa še lepo zdi, če si zna otrok dobro z lažjo pomagati. Je res žalostno, da je tako malo smisla za resnicoljubje. Ako se je laž zgodila iz maščevalnosti, da se je koga po krivem obdolžilo, kar razodeva vselej veliko spridenost, ali pa se je komu škodovalo z lažjo na dobrem imenu, se mora brezobzirno zahtevati, da se laž prekliče.

Tega ljudje navadno ne vzamejo za resno, če pravi katekizem, da je treba laž preklicati.

Trdovratne lažnivce je treba s šibo kaznovati — zahteva Alban Stolz. Koliko je staršev, ki laž kaznujejo s šibo!

Ravnajte z otroci resnobno, a vendar ljubeznivo, da si pridobite zaupanje otrok. Ako vas otroci ljubijo, potem se ne bodo tako bali razodeti svojih napak.

Odkritosrčni otroci zaslužijo naše spoštovanje, saj imajo res nekaj plemenitega na sebi. Če se jih tudi prime kaka napaka — v odkrito srce ne požene tako globoko. Odkritosrčnega otroka povsod radi vsprejmejo — če se gre učiti, če gre služiti; lažnivca, potuhnenca, hinavca nihče ne mara. (Kdor laže, ta krade.)

Vkljub temu, da je toliko laži med ljudmi, se vendar najdejo zgledi takih, ki so bili pravi junaki v resni ljubju.

Neki oče je imel grdo in slabo navado, da je hodil na tatinski lov. Nekoč je z več drugimi tatinskimi lovci zadel ob gozdne čuvaje, nastal je poboj, in eden je mrtev obležal. Ta oče se je hotel s tem izrezati, da je dokazoval, da je bil tisti čas doma. Prigovarjal je svoji 12letni hčerki naj tako priča. Pa dekletce je stanovitno odgovorilo: lagala ne bom, ker je greh!

(Alban Stolz, Erziehungskunst, p. 150.)

Ko so bili pred 200 leti Francozi na Tirolskem, so francoski vojaki vjeli nekega preprostega kmeta z orožjem v roki. Bil je obsojen na smrt. Francoski poveljnik bi ga bil rad rešil, ter je prvo obsodbo ovrgel. Sam mu je svetoval, naj taji, in pravi, da ni vedel za francosko povelje, ki je velevalo odložiti orožje. Mož pa mirno odgovori: „Jaz sem katoliški kristjan in ne lažem. Nikdar si ne bom z lažjo odkupil življenja. Bral sem tisti papir, pa se nisem menil zanj. To je resnica in pri tem ostanem.“ Dne 1. marca 1810 je bil ustreljen. Pisal se je Peter Mayer.

(Angeljček, II. zvezek.)

Taki zgledi nas morajo vzbujati, da sami ljubimo odkritosrčnost pri sebi, pa tudi gojimo pri drugih, posebno pri otrocih, bodisi pri dečkih ali pri deklicah, katere so še raje hinavske kakor dečki.

Ne pozabimo tega, da je Bog nad nami, ki greh kaznuje. Potemtakem ni dovolj, da samo pri izpovedi povemo: lagali smo. Treba je skrbeti za resnično popoljšanje. Odkritosrčnost tirja, da ljubimo resnico in sovražimo lažnivost, ne samo tedaj, kadar nas kdo drugi nalaže, ampak tudi takrat, kadar smo sami v skušnjavi, da bi lagali. Amen.

J. Mikš.